

Delavsko-kmetijski list.

Izhaja vsak četrtek. — Naročnina: mesečno 6 Din, četrletno 15 Din.
Uredništvo in Upravništvo: V Ljubljani, Aleksandrova cesta št. 9/II.

Leto II

LJUBLJANA, 29. januarja 1925.

Stev. 5.

Če si za vlado kapitalistov,

bankirjev, veleposestnikov, ođeruhov, generalov, cerkvene in posvetne gospode, nadvlado srbske buržuazije, boš volil „narodni blok“, klerikalce, „blok bratskega sporazuma“, socialpatriote, samostojneže, Prepeluhovce. Narodni blok je za vlado bajonetov, Jadranske, Kreditne banke, Trboveljske družbe itd., klerikalci so za vlado Gospodarske banke, škofov, veleposestnikov in za nasilje po „božji milosti“. Socialpatrioti, Prepeluhovci in narodni socialisti so pa kot nezakonski otroci demokratov in klerikalcev za „bratski sporazum“ s kapitalisti, nasilniki, monarhisti in centralisti.

Delovnemu ljudstvu v preudarek.

Danes po šestih letih monarhije SHS imamo sledeče stanje:

1. Na vsakega državljanca (otroka ali starčka) pride davka Din 925'66, za petčlansko družino Din 4525 (18.100 kron) na leto.

2. Vsak državljan plača od teh Din 925'66 direktnega davka 110 Din, indirektnega pa 815 Din: petčlanska družina pa 250 Din direktnega in Din 3975 indirektnega davka.

3. Šest milijard ljudskega premoženja gre za militarizem, žandarmerijo in podobno.

4. 200.000 brezposelnih delavcev ne dobiva skoro nobene državne podpore.

5. 14.000 slovenskih invalidov gladije in umira nepreskrbljenih.

6. Kmetom se ne da veleposestniške zemlje in kreditov za povzdigo poljedelstva, temveč jih izjemajo razne klerikalne in demokratske banke.

7. Delavstvu se ne dovoljuje niti strokovne organizacije.

8. Večina nesrbskih kmetov je pod Obznanom.

9. Ni svobode govora, tiska, združevanja.

10. Vlada absolutistični centralizem.

11. Pripravlja se „križarska vojna“ proti sov. Rusiji.

12. V ječah je polno delavcev in kmetov, ki so se borili za delavsko-kmečko stvar.

13. Buržuazija (gospoda) ima vse pravice, vso vlado — delavci in kmetje imajo edino pravico, da garajo in umirajo.

Te razmere so ustvarili demokrati, radikali, klerikalci, socialpatrioti in narodni socialisti.

Kdor bo 8. februarja glasoval za to, da se te razmere nadaljujejo in še poslabšajo.

Kdor je za to, da se napravi vsemu temu konec, bo glasoval za

Delavsko-kmečki Republikanski Blok.

Rudarjem se ne dovoljuje niti strokovne organizacije.

Nekateri rudarji, ki se zavedajo, da je nemogoče boriti se proti Trboveljski družbi in kapitalizmu brez močne razredne strokovne organizacije, so vložili pravila za ustanovitev takega strokovnega društva.

Prva PP vlada jim je ustavila „Zvezo Rudarskih Delavcev“, klerikalno-Davidovičeva vlada jo je končno veljavno razpustila, a druga PP vlada je zabranila ustanovitev druge strok. organizacije. Tako skrbe demokrati kot klerikalci za Trboveljsko družbo in teptajo rudarske pravice.

Značilno je, kako gospodje utemeljujejo prepoved. Ta se glasi sledeče:

„Ministrstvo notranjih del, oddelek za Slovenijo, je z odlokom dne 30. nov. 1924, Sl. št. 6542/24 na osnovi § 6 društvenega zakona z dne 15. nov. 1867 drž. zak. št. 134 prepovedalo ustanovitev društva „Strokovna zveza združenih Rudarjev“ s sedežem v Trbovljah, ker bi bilo društvo po svoji tendenci protidržavno, po svojem namenu in ustroju pa protipravno.“

Ministrska odločitev temelji na sledečih razlogih:

Predložena pravila se z malenkostnimi spremembami dostovno strinjajo s pravili „Zveze Rudarskih Delavcev za Slovenijo“, ki je bila zaradi komunističnega udejstvovanja razpuščena s tukajšnjim odlokom z dne 9. sept. k. št. 4078. Če pravila sama torej dokazujejo, da gre le za obnovitev imenovanega komunističnega društva pod drugim imenom. Iz tega se mora sklepati, da bi snujoče se društvo zastopalo komunistično torej protidržavno tendenco, kakor jo je zastopala razpuščena „Zveza Rudarskih Delavcev“.

Danes se torej kar v naprej prepoveduje čisto strokovno delavsko organizacijo, ker „bi bila“ protidržavna. Pa menda ni Trboveljska družba država?!

Rudarjev ne bo uplašil niti PP, niti klerikalni teror. Mi bomo našli pravilno pot za zboljšanje svojega položaja! Kljub vsemu!

Rudarji vedite, da moramo 8. februarja glasovati vsi kot en mož na Kranjskem v 5. skrinjico na Štajerskem v 7.1

Volivni shodi v rudarskih revirjih prepovedani!

Dočim imajo v rudarskih revirjih svobodno svoje volivne shode radikali, demokrati, klerikalci, socialpatrioti, Prepeluh, narodni socialisti, se Delavsko-kmečkemu Republikanskemu Bloku prepoveduje shode, sklicane v smislu zakona! Buržuazija nas misli udušiti s terorjem in pridobiti na svojo stran. Pa nas ne bo. Že od 1. jun. 1924 nam ni dovolila niti PP, niti Korošceva vlada

Če si za vlado delavcev in kmetov,

za izvedbo načela: Kdor ne dela, naj ne je! Če si za to, da si delavec in kmet podata roko proti gospodi; če si proti kapitalističnemu izkoriščanju; če si za to, da vodijo in upravljajo vse samo ročni in duševni delavci ter kmetje; če si za to, da se delovno ljudstvo osvobodi davčnih bremen in da se ta naložijo bogatašem; če si za to, da država skrbi za invalide, vojne sirote, otroke, zdravstvo — mesto da se troši denar za kanone; če si za samostojno in svobodno delavsko-kmečko Slovenijo, tedaj boš ti delavec, kmet, uradnik, invalid volil Delavsko-kmečki Republikanski Blok.

nobenega shoda. Klerikalci kot demokrati vzdržujejo izjemno stanje in izkazujejo s tem uslugo Trboveljski družbi.

A socialpatrioti ne črnejo proti temu niti besedice, ampak nasilje na tihem odbravajo, ker mislijo, da bodo rudarji volili Čobala, če bodo slišali naše besede. Pa se bridko motijo, ker rudarji dobro poznamo socialpatriote in vemo, da moramo 8. febr. vsi voliti Delavsko-kmečki Republ. Blok.

Na kakšen način je bil n. pr. prepovedan naš shod v Zagorju?

Zbralo se je polno rudarjev in steklarjev v rudniški restavraciji in pred njo na trgu, vsi pričakujejo, da se shod začne; pa pride pet žandarjev s prepovedjo litijskega glavarja. Prepoved se glasi:

„Gosp. srezkemu kandidatu „Del-kmečk. Republi. Bloka“ Matevžu Čebinu Kisovcu pri Zagorju.“

Za danes ob 15 urih sklican volivni shod prepovedujem na temelju § 6 zakona z dne 15. februarja 1867 (!) drž. zak. št. 135, ker se s tem shodom ogroža javni red in mir in ker se skriva pod firmo del. kmet. rep. bloka NDSJ, ki je oblastveno razpuščena.“

Pod to prepovedjo ni žiga litijskega glavarstva, nego zagorske žandarmerijske postaje. Prepoved je pisana s svinčnikom!

Rudarji se po tej čudoviti prepovedi niso dali izzvati, nego star rudar je spregovoril:

„Kaj še potrebujemo shode, ko vidimo, da je Delavsko-kmečki Republikanski Blok edina prava stranka, ker prepovedujejo njegove shode, drugih pa ne. 8. febr. napolnimo 5. skrinjico!“

— Istočasno so imeli klerikalci svoj shod z vernimi ovčicami. Mi nismo pravočasno zvedeli zanj, da bi šli tja in povedali svojo besedo. Pa klerikalci pri nas ne bodo ribarili in nobena druga stranka ne.

Zagorjani volimo Makuca in Čebina!

Trboveljčani in Hrastničani pa Makuca in Frica!

Svobodne volitve.

Delavci v ljubljanskem arzenalu nam pišejo:

Demokratski in klerikalni korupcionisti so kredit, namenjen za vzdrževanje arzenala porabili že v prvi polovici lanskega leta v druge svrhe. V kake svrhe, to smo mogli čitati v „Jutru“, ki je očital klerikalcem milijonske sleparije, in v „Slovencu“, ki je dokazoval, da so demokratje še večji korupcionisti, kot Sušnik in drugi klerikalni

Ne dajte se ukloniti nobenemu nasilju! Ne dajte se zmešati po nobenih lažeh! Vztrajajte! Mislite! Delajte! Agitirajte! Delavsko-kmetijski republikanski blok mora združiti glasove vseh delavcev in republikanskih kmetov! Dovolj je bilo trpljenja in hlapčevstva v teh 6 letih. Zbudimo se!

tigri. Mi vemo, da so eni in drugi v tem oziru enaki. No, ker je kreditov zmanjkalo, naenkrat ni bilo denarja za izplačevanje delavskih plač in urava je enostavno zaprla delavnice in 80 družinskih očetov, delavcev je stalo brez vseh sredstev na cesti. To je bilo novembra, ko je pričel pritiskati huđi zimski mraz in ko sta PP razpisala volitve. Pri volitvah pa igrajo veliko vlogo kroglice in teh PP in njihovem Žerjavu manjka, ker noben pošten delavec vsaj prostov ljno ne bo dal svojega glasu PPŽ bloku, ki zatira in preganja delavce, kjer le more.

I Žerjav se je spomnil na nas arzenalske delavce. Žerjavov tajnik Rappe je obiskal nekaj naših delavcev in jim obljubil, da je Žerjav pripravljen preskrbeti zopet kredit, če bodo delavci preskrbeti Žerjavu nekaj kroglic. Da se rešijo gladi, v katerega jih je pahnil ravno ta PPŽ, ki je predčasno porabil kredite, so mu delavci kroglice obljubili, seveda samo obljubili, ker vsak delavec vendar ve, da bi pijuval v lastno skledo, če bi res volil Žerjava in narodni blok. Žerjav je sumil in hotel garancij, najraje bi seveda imel kroglice kar naprej. Njegovi agentje so v njegovem imenu zahtevali, da se takoj organiziramo v orjunsko organizacijo „Unijo“, ker drugače bo zopet „zmanjkalo“ kreditov. Nastavili so nam nož na prsa: Ali se organizirate v demokratski Uniji ali pa vas vržemo zopet na cesto, kjer lahko poginete. V tej sili se nas je večina res organizirala, a to le pod pritiskom razmer. Igrati moramo hinavsko vlogo, hoditi poslušati razne doktorje, ki nam govore o svobodni in dobrem stanju v SHS in o narodnem edinstvu. Ali vse to je prisiljeno, vse to je začasno. V srcu smo ostali še isti kot smo bili in 8. februarja v arzenalu nihče ne bo volil niti doktor Mohorčiča, niti doktor Korošca, niti doktor Periča, niti doktor Ravnikarja, ki so vsi več ali manj krivi današnjega stanja, temveč vsi bomo dali svoje kroglice železničarju s. Makucu, katerega vsi poznamo kot dobrega in zanesljivega burca za delavske pravice.

Zanimalo vas bo mogoče še to, da sedaj vsi arzenalski delavci verujemo, da volitve res niso izraz prave ljudske volje, ker to, kar se dogaja pri nas, najbrže ni edini slučaj. Prepričali smo se na lastni koži, da demokracije, enakopravnosti v kapitalistični državi ni, da je demokracija samo krinka, pod katero se skriva buržuazna diktatura, diktatura bogatih nad revnimi, ki se vrši tudi pri volitvah.

Delavec iz arzenala, ki je prisiljen biti začasno v „Uniji“.

Blok bratskega sporazuma.

Narodni socializem je v Sloveniji prav tako hitro propadel, kot je v p. m. tel. Siam je zagorela z velikim plamenom in ostal je le kupček pepela, ki ga je veter raznesel na vse strani. Za letošnje volitve niso našli niti več dovolj kandidatov, zato so se sporazumeli z Davidovičem, predstavnikom liberalne srbske buržuazije in prof. Markovičem iz Beograda. In gredo v volitve kot „blok bratskega sporazuma“ t. j. sporazuma med narodnimi socialisti in srbsko buržuazijo.

Niti en uradnik, delavec ali invalid ne more glasovati za ta čudoviti blok. Če bi glasoval zanj, bi glasoval proti samemu sebi.

Razkrinkajte jih!

Danes, pred volitvami hodijo med delavce in kmete klerikalci, Prepeluharski republikanci, socialpatrioti, narodni socialisti ter prav krepko kritizirajo današnje razmere v Jugoslaviji. Ali enega ne povedo, namreč tega, kdo je te razmere zakrivil, ne povedo tega, da so jih sami zakrivil! Vsi so se že prodali srbski buržuaziji, sedeli skupaj z njo v vladi, skupaj z njo zatirali delovno ljudstvo in danes ga hočejo narfati, da bi nas mogli potem še dalje zatirati. Če hočemo te neznosne razmere odpraviti, moramo obračunati s krivci.

Delavci in kmetje, ne pozabite tega, kaj so vse te stranke počele v 6 letih, povejte jim to odkrito v obraz in volite

Delavsko-kmečki Republikanski Blok,

ki se edini ni pregrešil niti enkrat nad delovnim ljudstvom, ampak je stal vztrajno na braniku njegovih pravic.

PP vlada vztraja na svoji poti.

Višje sodišče je odobrilo sklep zagrebškega sodišča, da se izpusti Radičevce na prosto. Ko so prišli Radičevci iz sočnih zaporov, jih je policija takoj aretirala in zaprla v policijsko vojašnico.

Vlada pravi, da bo objavljala nove „dokumente o veleizdajstvu“ Radičevcev. Na ta način hoče zbrisati žig sramote, ki ji ga je dalo sodišče s tem, da je oprostilo vse voditelje HRSS razun Radiča samega. Absolutistični centralizem hoče iti do konca. Demokracije ni več.

Delavci in kmetje bodo zmagali le z združenim bojem.

Kmečko ljudstvo in proletariat.

Delovno ljudstvo na kmetih in to ne samo služinčad: dekle, hlapci, pastirji, ne samo bajtarji in poljski delavci, temveč tudi mali in srednji posestniki, so danes v marsikaterem oziru gospodarsko bolj zatirani kot pa industrijski delavci. Da o trpljenju poljskih delavcev posebej niti ne govorimo.

Mali posestnik se poti in muči na koščku svoje zemlje od zore do mraka in vendar mu navadno ne ostane nič drugega kot stradanje ali dolgovi, največkrat pa eno in drugo. Rešitev išče v posojilih, ki ga z oderuški obrestmi le še bolj potlačijo v revščino. Prej je šel v Ameriko, danes še tega ne more. Otroke (sinove) pošlje v tovarno, rudnik, kjer je danes brezposelnost.

Tudi življenje srednjih kmetov je trdo: davki, nerodovitna zemlja, vremenske nezgode, izžemanje od strani posojilnic in bank, visoke cene vsem potrebščinam, ki jih kupuje v mestu pri trgovcu — vse to ga tlači k tlom.

Ali kmečko ljudstvo je zatirano še na drug način. Gospoda ga drži na vse načine proč od resnične izobrazbe, stoletja mu že meče peska v oči, ga mami s krivimi nauki, samo da ne bi spregledal vzrokov svoje bede. V šoli

Delavci in kmetje, glasujte za Makuca!

Razne gosposke stranke, ki si nadevajo „ljudske“, „samostojne“ in „socialistične“ naslove, samo da bi laže prevarale delovno ljudstvo, so postavile za nosilce in kandidate dohtarje: doktorja Korošca, doktorja Žerjava, doktorja Pivko, doktorja Koruna itd. Ti razni dohtarji imajo smisel za dohtarske interese, nimajo ga pa za koristi delavcev in kmetov. To so jasno dokazali s svojim šestletnim delom v beograjskem parlamentu in izven njega. Ne izročimo zopet svoje usode dohtarskim in gosposkim strankam, da nas še bolj zaslužijo.

Delavci in kmetje Slovenije moramo sami prevzeti svojo usodo v svoje roke! Potem nas ne bodo več tlačili niti monarhisti, niti centralisti in militaristi in drugi podrepniki kapitala. Potem bomo sami svoji gospodarji v samostojni, svobodni Sloveniji delavcev in kmetov. Zato se združimo vsi v

Del.-kmečkem Republikanskem Bloku.

Na tej listi so sami delavci in kmetje, ki so z dejanji dokazali, da uspešno branijo koristi delavcev, kmetov in vseh zatiranih in da za osvobojenje delovnega ljudstva žrtvujejo vse, in tudi življenje.

Nosilec liste je povsod: na Kranjskem, Štajerskem in v Ljubljani

Makuc Ivan.

Vse njegovo življenje je življenje neustrašnega proletarskega borca. S 15. letom je že vstopil v socialistično stranko v Idriji, kjer je bil po triletni rudarski službi odpuščen radi socialistične propagande. Odšel je v kočevski rudnik, kjer je bil iz istih vzrokov odpuščen po 3 mesecih. Poiskal je službo v Trstu, kjer je opravljal najtežje delo na železnici do leta 1907, ko je moral iti v vojsko. Po prevratku od vojakov dolgo ni dobil službe, dokler ni postal pri južni železnici premikač in je kot tak služil v Trstu, v Litiji in v Ljubljani. V „svobodni“ Jugoslaviji je bil suspendiran in upokojen kot vnet borec železničarskih in splošnih delavskih interesov. Bil je na čelu železničarskih stavk l. 1919, 1920 in 1923, vedno voditelj železničarjev, najpožrtvovalnejši član bojne delavsko-kmečke stranke. Zato ga jugoslovanska buržuazija ni samo odpustila, temveč tudi dvakrat vrgla v ječo in policija ga je obiskala z nešteto hišnimi preiskavami.

Vedno v prvih vrstah ni nikdar imel ali iskal nobene osebne koristi, temveč je nasprotno izgubil vse. A to ga ni zlomilo, temveč le še bolj utrdilo v boju proti kapitalu, za osvobojenje delovnega ljudstva. — To je nosilec liste

delavcev in kmetov Slovenije.

O njem smo lahko prepričani, da bo res pravilno in vztrajno vodil naš boj do zmage. Od svoje zgodne mladosti pa do danes ni nikdar omahoval na eno ali drugo stran, temveč je šel vedno po poti osvobodilnega boja delavskega razreda.

S tem, da glasujete za Makuca, ne glasujete zanj kot osebo, temveč glasujete proti reakciji, nasilju, zatiranju in izkoriščanju delovnega ljudstva, za osvobojenje vseh zaslužjenih. S tem obsodite politiko nasilnih meščanskih monarhističnih strank, izdajstva klerikalcev nad slov. delovnim ljudstvom, zločine socialpatriotov nad delavskim razredom in slepomišenje novega krivega preroka Prepeluha. S tem glasujete za

združenje vseh delavcev in kmetov

v enotno bojno zvezo proti gospodi, ki nas je spravila na rob propada. Kajti le združeni delavci in kmetje bodo zmagali in osvobodili vse delovno človeštvo.

Glasujte torej vsi delavci in kmetje za delavsko-kmečko republikansko listo, katere nosilec je Makuc! Lista je sodnijsko potrjena. Zato se ne dajte zbegati po lažeh, da glasovi ne bodo veljavni! Vztrajajte!

V znamenju zveze vseh zatiranih proti združenemu sovražniku, ki je postavil na Kranjskem 9, na Štajerskem 13 in v Ljubljani 5 pasti, se izognimo vsem tem limanicam in napolnimo

na Kranjskem 5. (peto) skrinjico

na Štajerskem 7. (sedmo) skrinjico

v Ljubljani 2. (drugo) skrinjico.

se sicer nauči brati, pisati in računati. Ali poleg tega se ga v šoli in cerkvi uči v spoštovanju oblastnikov, češ, da so „od boga“. Hujskajo ga proti „brezvernemu“ delavstvu, proti „divjaški“ Rusiji. Učé ga: Ne upiraj se, ampak daj gospodarju, kar je gospodjevega! Vse to učé kmeta zato, da bi še dalje trpel, redil krvosese in podaljševal sužnost delavcev in kmetov.

Današnje nasilje v Jugoslaviji bi bilo nemogoče, če bi bile milijonske kmečke množice zavednejše. A kmečko ljudstvo še nima danes nobene trdne politične organizacije, nobene dejanske politične moči, vpliva na državno oblast. Kajti naš kmet je v svoji večini: doslej vedno nasedal klerikalizmu, samostojni kmečki in drugim gosposkim strankam, ki si nadevajo razne „ljudske“, „samostojne“ in „kmečke“ naslove samo zato, da bi laže naložili kmečke glasove in obdržale kmeta in delavca še dalje v sužnosti.

Kje je rešitev za kmečko ljudstvo? Rešitev je v rokah kmečkega ljudstva samega, v tem, da se združi z industrijskim proletariatom proti gospodi, ki se skriva pod raznimi firmami, da zatre sistem, ki je naperjen proti njemu, da skupaj z delavcem sam postane svoje sreče kovač. Če si ljudstvo samo ne bo pomagalo, mu nihče drugi pomagati ne more.

Po tej poti je že šlo delovno ljudstvo velikih dežel. Po tej poti bo šlo delovno ljudstvo vsega sveta.

Kmetje in delavci! Rešitev je v nas samih. Združimo se v

Delavsko-kmečkem Republikanskem Bloku.

Invalidi!

Vi ste žrtve petletne roparske vojne, v katero nas je pognala buržuazija in njene stranke: klerikalci, demokrati s podporo socialpatriotov. Izgubili ste svoje zdravje, svoje ude za kapitalistično druhal, ki vas pusti že šest let stradati. Ta kapitalistična družba se kljub temu drzne, da se prijazno smuka okrog vas, da dobi vaše glasove.

Invalidi, kaj pomeni, če glasujete za klerikalce, narodni blok, socialpatriote?!

To bi pomenilo, da vi odobravate, da so vas vse te stranke pognale v strelske järke, da vas puste sedaj umirati od gladi in pomanjkanja. To bi pomenilo, da sami glasujete za to, da še nadalje umirate. To bi značilo, da žrtve petletne roparske vojne glasujete še za nadaljnje medsebojno klanje — za kapitalistične interese. Kajti vse te stranke bodo hujskale zopet ljudstvo na novo vojno, kakor hitro bodo to zahtevali interesi kapitalistov.

Invalidi bodo glasovali vsi za svoje interese,

za to, da se jim daje redna mesečna državna podpora v taki višini, kolikor potrebuje danes človek, da se človeško preživi.

Invalidi bodo obsodili vse one stranke, ki so hujskale ljudstvo na vojno in ga spravile v to bedo.

Invalidi bodo glasovali proti vsaki bodoči vojni.

Zato bodo invalidi vsi glasovali za Delavsko kmečki Republikanski Blok

ker edino on se bori za te zahteve.

Kdo bo zmagal?

Val reakcije preplavlja ves kapitalističen svet. V Evropi je njeno središče, a na Balkanu in v obmejnih državah sovjetske Rusije je njen vrhunec. Te dni je bila imenovana v „socialdemokratski“ Nemčiji skrajna desničarska vlada, vse države pripravljajo pohod na sov. Rusijo, socialpatriotska II. internacionala jim v tem zopet pomaga, pri nas se razpušča neboljševiško, nerevolucionarno HRSS, kljub temu, da ni sodišče ničesar našlo proti njej, zapira se ne samo delavce, ampak tudi na stotine kmetov, pleni se ne samo proletarske, ampak tudi izrazito protidelavske liste. Ali bo zmagala ta ofenziva reakcije? Ali bo imperializem premagal delavsko-kmečko

gibanje? Ali bo Evropa zapadla zopet v ono črno mračnino kot l. 1848.?

So ljudje, ki te nevarnosti ne vidijo dovolj resno. To so socialpatrioti in narodni socialisti. So pa tudi ljudje, ki vidijo vse preveč črno, ki vidijo na strani buržuazije vso moč in odrekajo proletariatu vsako sposobnost, da ukroti reakcijo in doseže osvobojenje. In ti ljudje, ki hočejo biti v besedah često „levičarji“, zaključujejo isto kot socialpatrioti: ne mislimo na boj za delavsko-kmečko vlado, ampak stisnimo, uklonimo se in počakajmo, da morda reakcija kar sama ob sebi ugasne! Eni kot drugi uvajajo zmedenost v delavske vrste in pomagajo s tem hote ali nehoti reakciji, ki skuša na vse načine delavske vrste demoralizirati (spraviti v malo-dušje).

Reakcija je danes huda in silovita. Položaj je resen. V naši državi se politične razmere neverjetno hitro zaostrujejo. Ali to reakcijo bo proletariati ukrotiti.

Reakcija je enotna. Med poedinimi kapitalističnimi državami so velika nasprotstva, ki se ne manjšajo, temveč se vedno bolj večajo. Radi tega ne more priti do prave enotnosti med kapitalističnimi silami.

Radi vedno ostrejših gospodarskih krize se radikalizirajo kmetje, ki so bili doslej zavezniki buržuazije, da postajajo po bridkih izkušnjah zavezniki proletariata.

Tretji sovražnik kapitalistične reakcije so kolonialni narodi, ki se vedno bolj z orožjem v roki upirajo imperializmu. Marokanci so nabili španske imperialiste, Egipčani so pokazali zobe angleškemu roparjem, Kitajci so prekrizali roparske načrte ameriški in angleški gospodi in so na velikem delu svojega ozemlja, ki je večji od cele Evrope, proglasili sovjetsko republiko. Osvobodilni boj kolonialnih narodov napreduje. Osvobojenje njihovo pomeni — smrt in konec kapitalistične reakcije.

Delavski razred mora obračunati s socialpatriotskimi razbijači, mora iztrebiti iz svojih vrst strahopetnost, mora upostaviti enotne strokovne organizacije, se zvezati s kmeti in — delavsko-kmečka fronta bo zmagala.

Reakcija je sicer še močna. Ali moč delavcev in kmetov ter zatiranih narodov je še večja!

In naša moč bo zmagala, ko bo strnjena in združena vsa v bojnem delavsko-kmečkem bloku.

Za zmago sta potrebna boj in vztrajnost.

Zmaga proletariata ni tako lahka, kot so si mnogi predstavljali takoj po svetovni vojni. Kapitalizem je sicer trhel, ali prav zato se poslužuje organiziranega nasilja — vojaškega in policijskega aparata, fašističnega zakonov in dr. samo da si podaljša svoje življenje, obsojeno na neslaven konec.

In proletariati, kmečko ljudstvo, vsi zatirani ne bodo zmagali z lepimi govori, resolucijami in papirnatiimi protesti, kot to oznanjajo socialpatrioti in Prepeluhovci (Radičevci). Za vsako zmago je potreben boj. — Za zmago enega socialnega razreda nad drugim (proletarskega nad kapitalističnim) je potreben dvojni vztrajni boj.

Tega se žal marsikateri proletarec doslej ni jasno razumel. In zato je zapadel v strah, brezbriznost.

Vsi, ki trpimo, si moramo staviti sledeče vprašanje: Ali smo vsi skupaj mevrže — potem mirno pustimo, da nas bo tirala buržuazija v popolno propast, potem se prostovoljno odpojevmo volji po življenju in udeleževanju! Če pa nismo mevrže, če smo res proletarci, ljudje z živo zavestjo, da je vsakdo od nas soodgovoren za dobrobit skupnosti, potem se strnimo pod rdečo zastavo delavsko-kmečkega bloka! Gotovo se bomo vsi odločili za drugo — za osvobodilni boj. Če se pa odločimo za to, moramo pa vedeti, kaj ta boj pomeni, moramo v tem boju vztrajati vsi do zadnjega.

Razredni boj ni šport, ni nogometna tekma. Razredni boj je vojna. To je edina zakonita, pravična, res velika vojna vseh vojn, kar jih svet pozna. Ta vojna se ne vrši iz sebičnih namenov peščice vladajočih kot se vidijo vse ostale vojne, temveč to je vojna v interesu (korist) množic ljudstva, v interesu milijonov in milijonov izkoriščanih in zatiranih.

Ta boj je kompliciran in mučen proces izumiranja starega in porajanja novega sveta.

In v tem boju more zmagati le oni razred — proletariati, ki je izšolan, organiziran, vzgojen in utrjen v desetletni verigi strokovnih in političnih akcij proti kapitalu; razred, ki je izobražen in ki ima dovolj poguma in odločnosti, da brani vse svoje pridobitve, da jih vzdrži in dalje razvija. Proletariati, ki hoče upostaviti nov svet, mora znati prestati vse preskušnje, bedo, vse one žrtve, ki jih nalaga zgodovina vsakomur, ki obračunava s preteklostjo in dela pot v bodočnost. In ta razred morajo voditi ljudje, ki so prenapolnjeni s sovražstvom in preziranjem vsega malomeščanskega, vseh slabosti, ki cveto pri purgarjih, pri malomeščanskih intelektualcih.

Danes je najhujša reakcija ne samo na Balkanu, ampak tudi v Nemčiji, Ameriki — po vsem kapitalističnem svetu. To je znamenje poostrelega boja med delovnim ljudstvom in vladajočo gospodo. In mi se tu ne smemo poskriti, ukloniti tilnike, kot to svetujejo socialpatrioti, temveč ta boj je treba vzdržati.

Časi naivnega, utopičnega, fantastičnega, intelektualnega socializma so minuli. Minuli so časi, ko so si mnogi predstavljali, da je samo treba navdušiti večino, naslikati lepo sliko o socialistični družbi, da večina odobri to sliko. Minuli so časi, ko so se ljudje navduševali z babiškimi pravljicami. Marksizem — to je teorija in

taktika razrednega boja, pravi: Človeštvo bo osvobodil le vztrajni razredni boj. To so trde, težke, krvave, mučne besede za — mevrže. Ali resnične so. Tega se moramo zavedati.

S to zavestjo in z vztrajnim bojem bomo zmagali.

Proč z mevržami — borci na plan!

Marionete monarhističnih centralistov.

Brüseljski „Le drapeau Rouge“ (Rdeči prapor) priobčuje pismo Eda Fimmena, ki ga je pisal iz Moskve II. internacionali kot odgovor na brzojavko, v kateri so zahtevali socialpatrioti od Fimmena, da protestira proti „zatiranju georgijskega ljudstva“. Fimmen jim je kratko in jedrnatno odgovoril: „Nočem opravljati poslov petrolejskega kapitala“. Da utemelji ta svoj kratek brzojavni odgovor, je napisal pismo, ki ga socialpatrioti do danes niso hoteli priobčiti. V tem pismu najprej pobija vse laži, ki so jih širili in jih še širijo socialpatrioti proti sovjetski Rusiji. Nato pa pravi:

„Razlika med vami in menoj je v tem, da vi z veseljem pozdravljate in sprejemate vsa poročila in vesti, ki jih širijo sovražniki današnje Rusije; jaz pa ne samo da dvomim o resničnosti teh pravljič, temveč sem se tudi prepričal, da meščanski in socialdemokratski tisk na najpodležji način mami in vara delavce o tem, kar se v Rusiji dogaja. Vse to, kar je doslej znanega o takozvani revoluciji baje zatiranega georgijskega naroda, ne samo opravičuje dvom o resničnosti kapitalističnih poročil, temveč tudi kaže, kateri interesi so dejansko v igri z georgijskim vprašanjem“. Nato navaja Fimmen članek nekega lista petrolejskih kapitalistov, da dokaže, da je takozvano vstajo v sovjetski Georgiji insceniral petrolejski kapital. Nato pravi: „Razumeli boste, da nisem imel in da nimam najmanjšega veselja, da bi se staval posredno ali neposredno v službo petrolejskih magnatov“.

Nasprotno sem vedno pripravljen, da protestiram in vodim akcijo proti vsakemu zatiranju. Predvsem proti zatiranju in izkoriščanju delavskega razreda po mednarodnem kapitalu, proti zatiranju narodnostnih manjšin, ki trpe pod tujim jarmom. Jaz bi torej z veseljem pozdravil in vi lahko računate z mojim polnim sodelovanjem in pomočjo, če bi započele socialdemokratske stranke in londonska (II.) internacionala akcijo za osvobojenje pod tujim jarmom živečih narodov v Evropi, Indiji, Kitajski, Mali Aziji, Egiptu, sev. Afriki in v Kongu. Vi lahko računate z mojo polno podporo, če boste protestirali proti zatiranju milijonov, ki so postavljeni po „mirovnih“ pogodbah proti svoji volji pod tuje gospodstvo“.

Če socialdemokratski tisk ni hotel niti priobčiti tega pisma, je jasno, da se II. internacionala tudi v bodoče ne bo zavzela za zatirane narode.

Dosledno temu imperialističnemu stališču druge internacionale, podpirajo tudi naši socialpatrioti centralizem, nadvlado srbske buržuazije in se zavzemajo za ohranitev mirovniških pogodb, ki so ustvarile v srednji Evropi in na Balkanu neznosne razmere. Socialpatrioti podpirajo danes imperialiste tako kot so jih podpirali l. 1914.

Noben zaveden delavec ne more glasovati za te marionete monarhističnih centralistov in imperialistov!

SRS in Delavsko-kmečki Republikanski Blok.

Naš program povemo lahko v treh besedah:

1. Delavcu tovarno, kmetu zemljo. Vlada naj samo delovno ljudstvo, ker pravico vladati in jesti ima le oni, kdor dela.

2. Popolna nacionalna svoboda za vse narode in narodnostne manjšine.

3. Ta cilj bomo dosegli le s složnim bojem delavcev in kmetov proti kapitalistični gospodi.

A kaj hoče Slov. republikanska Stranka?

1. Industrija naj ostane še nadalje privatna lastnina kapitalistov. Veleposvestva naj se razdelijo kočarjem in revnim kmetom tako, da morajo plačati in da bodo imeli končno mesto zemlje — dolgove.

2. Ne popolna neodvisnost Slovencev, ampak „sporazum“ s srbsko gospodo. Ta „sporazum“ naj pomagajo skrpati angleški narodi. Rezultat takega sporazuma je samo po sebi ujemno — nadaljnje hlapčevanje.

3. Do uresničenja svojih zahtev bo prišlo delovno ljudstvo z lepimi govori, gumijastimi frnikulami, hrvaškimi tamburicami.

To mirotvornost kot vse glavne točke svojega programa je SRS prevzela od Radičeve HRSS. Radičeva „mirotvorna“ politika se že maščuje nad njegovo stranko samo: kajti PP vladi se je posrečilo z enim odlokom razpršiti HRSS, tako da te stranke danes faktično ni, ampak le njeni volilci; PP vlada je v drugič pozaprila Radičevsko vodstvo kot miši brez vsakega odpora mas, ki jih je Radič učil le „mirotvornosti“. Vodstvo HRSS sedi v zaporu in buržujem Trumbiču in Lorkoviču se je v tem kratkem času posrečilo, da so prevzeli hrvaško kmečko gibanje v svoje roke. Kmečko vodstvo v zaporu, a hrvaška mestna gospoda zapoveduje zmedenim množicam hrvaških kmetov. Tako je, če kmetje in delavci niso složni.

SRS je še slabša kot HRSS, kajti SRS so prevzeli v svoje roke sami gnili intelektualci nečedne preteklosti. Odbili so skupen nastop z delavci, ne marajo torej delavsko-kmečke zveze, rajši capljajo za gospodo. Zato je vsak glas, oddan za SRS — izgubljen. Delavci in kmetje Slovenije bodo v teh volitvah glasovali proti zvezi z gospodo, za zvezo delavcev in kmetov, za

Delavsko-kmečki republikanski blok!

8. februarja bo ves industrijski proletariati volil Makuca!

Agrarno vprašanje v Sloveniji.

Ing. D. Gustinčič.

Uvod.

(Nadaljevanje.)

Velikost zemljiške posesti pa ni še nikakor absolutno zanesljiva podlaga za razdelitev kmeta v socialne razrede. Socialna razdelitev kmeta mora sloneti na njegovem celokupnem imetju, oziroma blagostanju. Mogoči so primeri, da ima nekdo malo zemlje, a za to pa velike druge dohodke iz kake druge gospodarske panoge (trgovina, obrti, rente, zapuščine itd.) ali pa da ima bogastvo v gotovini. Tudi ni vseeno, ali ima kdo 10... 20 ha zemlje nekje v Banatu ali pa nekje na Krasu ali v Dalmaciji. Ravno tako ni vseeno, ali ima kdo 10... 20 ha njiv in vrtov ali pa kakega slabega gozda ali pa celo kakega slabega pašnika. Lenin govori o tem predmetu tako-le:

„V praksi se zgodijo slučajji, kakor sledeči, ki mi ga je pripovedoval neki sodrug v komisiji: Po-

vej mi, da-li sem jaz srednji kmet ali ne? Jaz imam dva konja in eno kravo. Jaz imam dve kravi in enega konja. Agitator, ki potuje po vaseh, bi moral imeti nezmožljiv termometer, da bi kmetu lahko povedal, da pripadate h kategoriji srednjih kmetov ali ne. Za to bi moral poznati vso zgodovino gospodarstva dotičnega kmeta, njegovo razmerje do višjih in nižjih skupin, kar pa se natančno nikoli ne da ugotoviti.“

Stvar je v podrobnosti torej mnogo bolj zmedena, kakor izgleda na prvi pogled. Zato je treba pri presojanju socialnega položaja kmeta imeti pred očmi tudi druge njegove gospodarske momente in ne zgolj površine njegove zemljiške posesti. Pred očmi je imeti zlasti stanje njegove živinoreje. Ako ima kmet v hlevu samo tri, štiri, pet repov velike živine in dva, tri prešiče, kako kozo in par glav druge drobnice, je to še vedno majhen kmet in če ima tudi nekoliko več zemlje. Ako uporablja kmet pri svojem delu poleg svoje družine tudi še po eno dekle ali hlapca in včasih, v velikem delu, za kratko dobo par najetih dninarjev, še ne spada v razred srednjih kmetov. Kar označuje srednje in višje razrede kmetov in veleposestnike, je ravno raba večjega ali manjšega števila stalno najemu u-

službencev in dninarjev ter to, da se gospodar in njegova družina ne zaposlujeta več stalno v obdelovanju zemlje. Toda v splošnem se krijejo pri nas stopnje blagostanja z zgoraj navedeno razdelitvijo (klasifikacijo) obratov v prtljike, male, srednje itd. Ako torej vemo, koliko zemlje poseduje kmet, potem ga, po krajevnih razmerah, z izizvestno gotovostjo na podlagi zgorajšnje šablone lahko uvrstimo v ta ali oni socialni razred.

Povdariti moram torej še enkrat, da je socialna razdelitev kmeta po njegovi zemljiški posesti samo približna in da se jo poslužujemo v znanstvu le tedaj, kadar hočemo na splošno oceniti gospodarske razmere in socialni položaj kmeta v kaki deželi. V praktičnem življenju, v politiki pa je treba biti pri klasifikaciji posameznikov previden in vedno upoštevati tudi vse druge gospodarske in posestne okolnosti. Kadar bomo govorili o razredu „ubogih kmetov“, bomo imeli pred očmi vse tiste kmete, ki sami s svojo družino (v smislu zgorajšnjih izjav) obdelujejo svojo zemljo. Latinska beseda „pauper“ (ubožec) pa nam bo služila za oznako vseh onih kmetov, ki odgovarja blagostanju onega ogromnega razreda naših kmetov, ki posedujejo manj kakor 5 ha zemlje.

Strokovni vestnik.

Za ujedinjenje razrednih strok. organizacij.

Ne samo „koalicija“, ne samo „enoten nastop“, temveč enotne strokovne organizacije so izhod iz današnje mizerije.

I. Kako je danes s strokovnimi organizacijami? Kaj storiti?

Kako je? Žalostno, zelo slabo. Železničarji imajo v Sloveniji 14 organizacij, rudarji 5, kovinarji 4, druge stroke so tudi razcepljene v brezpomembne skupine, ki nimajo, in ravno vsled razcepljenosti tudi ne morejo imeti nobenega vpliva in ki tudi ne bodo imele nobene moči, dokler bodo razcepljene. Kakšne so posledice razcepljenosti? Nobena organizacija ne more zbrati okoli sebe potrebnega števila delavcev, nobena ni v stanju organizirati delavstva za obrambne boje, nobena ne more z uspehom ščititi delavske pravice in interese. Poslušajte železničarja: na vseh koncih in krajih so mu odvzeli še ono, kar si je svoj čas s težkimi boji priboril. Ne samo, da so plače železničarjev ostale daleč nazaj za draginjo, temveč tudi pri delovnem času, pri prevodbi, pri vpokojitvi, pri legitimacijah itd. itd., povsod so tekom zadnjih let samo ščipali in ščipali in polagoma železničarjem odvzeli skoraj vse pravice. Ko pa so železničarjem odvzemali pravice, so jim istočasno nalagali nove in težke dolžnosti. Isto je pri rudarjih, posebno po zadnji udušeni stavki. V rudnikih so ravnatelji in njegovi slugi postali neomejeni gospodarji. Rudarski zaupniki smejo samo še kimati, ali pa jim pokažejo vrata. Kovinarji se upravičeno pritožujejo, kemični delavci, tekstilni, lesni, živilski itd., skratka vse stroke delavstva so zgubljale pozicijo za pozicijo. Zakaj so zgubljale? Ker so vso energijo vporabljale v medsebojnih bojih med organizacijami in zato niso imele moči upreti se kapitalistom, ki so to periodo medsebojnih bojev med delavstvom izkoristili in skoraj brez odpore udeležili vse svoje načrte za uničenje delavskih pravic.

In še nekaj je nastalo kot posledica razcepljenja in medsebojnih bojev. Kaj? Indiferentnost, brezbržnost v širokih plasteh delavstva. Dokler so bile strokovne organizacije enotne, je bilo v Sloveniji skoraj 50.000 delavcev in delavk organiziranih. 50.000 proletarcev, 50.000 organiziranih borcev, te armade kapitalisti in kapitalistična vlada niso mogli prezreti. In po razcepu? V razcepljenih organizacijah je ostalo samo jedro, od 50.000 jih je ostalo ne dosti nad 10.000. In ostalih 40.000? Ne samo, da so postali brezbržni, da so postali pasivni, teh 40.000 delavcev in delavk je v zadnjih petih letih prišlo pod vpliv kapitalistov in njihovih agentov, ta neorganizirana masa je nehote, podzavestno postala orodje, katerega so se posluževali kapitalisti, da so mogli stopiti

za vrat tudi tisti zavedni manjšini, ki je ostala v organizacijah. Tako je danes stanje, in kdor je iskren, komur se ne gre za osebne koristi ali za osebni prestiž, kdor presoja položaj s stališča interesov celokupnega delavskega razreda, ta mora priznati, da je edin mogoč izhod iz tega bednega stanja: ujedinjenje razcepljenih delavskih strokovnih organizacij v enotne organizacije, ureditev teh organizacij in pritegnitev indiferentnega, neorganiziranega delavstva v enotne organizacije. Potem šele bo mogoč uspešen boj za delavske pravice; vsi napori, z razcepljenimi organizacijami boriti se, so že v naprej brezuspešni, so brezkoristno trošenje moči.

Napačno je bilo pričakovanje, da bodo nekatere strokovne organizacije same propadle, ker nimajo življenjskih pogojev, in da bo ostala potem samo ena, ki bo zbrala v svojem okrilju vse delavstvo. Pet let smo čakali, da bodo izginile one organizacije, ki nimajo življenjskih pogojev in po petih letih vidimo, da je mesto manj vedno več strokovnih organizacij. Odkod jim življenjski pogoji? Kdo ima interes na tem, da je strokovni pokret čim bolj razcepljen? Kapitalisti, ki že poskrbijo, da ostanejo vse organizacije pri življenju. Članstvo in poštene odborniki takih umetno vstvarjenih in umetno vzdržanih organi-

ski obstoj delavskega razreda. Zato je tudi mogoče, da po stališču, ki ga zavzemajo posamezniki in pa razne strokovne organizacije v tem vprašanju, presodimo, komu so interesi celokupnega delavskega razreda glavna skrb in kdo svoje osebne ali separatistične interese postavlja nad interese celokupnega delavskega razreda. To vprašanje: ujedinjenje in enotnost, ali še nadalje razcepljenost, je preiskusni kamen in pri tem vprašanju se najbolj jasno pokaže, kdo je pravi zastopnik delavskih interesov, ki nujno zahtevajo ujedinjenje in združenje.

Po razcepu preje enotnega strokovnega pokreta so nastale dve razredni strokovni internacionali. Desničarska Amsterdamska in leva Rdeča Strokovna Internacionala v Moskvi. Menda ni treba še posebej povedati, da je Rdeča S. I. v Moskvi nekaj drugega, kot je III. Komunistična Internacionala, kakor tudi Amsterdamska S. I. ni istovetna z II. Delavsko Internacionalo. Poglejmo, kako stališče zavzemajo obe gori imenovani internacionali v vprašanju ujedinjenja, ker važno je tudi za nas v SHS in v Sloveniji, da vemo, kako stoji z ujedinjenjem in združenjem v internacionalnem obsegu. Rdeča S. I. je na svojem III. kongresu v juliju 1924 enoglasno sklenila, da je treba z vsemi

padajo Amsterdamski Internacionali in ki hočejo ujedinjenje in enotnost. Angleške strokovne organizacije, ki štejejo 7 milijonov članov, so na svojem kongresu v Hullu sklenile, da pošljejo svojo delegacijo v Rusijo, ki naj se na lastne oči prepriča o stanju delavstva v Rusiji in ki naj z Rdečo Strokovno Internacionalo v Moskvi poskuša najti podlago za ujedinjenje. Delegacija angleških strokovnih organizacij je vodil Purcell, ki je voditelj angleških strokovnih organizacij, obenem pa predsednik Amsterdamske Strokovne Internacionalne. Kaj je Purcell poročal o Rusiji, je „D.-K. list“ že pisal, ponovim samo to, da so se predstavniki angleških strokovnih organizacij in Rdeča S. I. sporazumeli tudi za ujedinjenje in za združenje, če mogoče s pristankom in sodelovanjem Amsterdamske Internacionalne, če bi se pa ta le preveč upirala tudi proti njeni volji in zaenkrat brez nje. Če vemo, da tvori 7 milijonov angleških delavcev več kot polovico Amsterdamske Internacionalne in da tudi po vseh drugih državah dobiva manjšina v amsterdamskih organizacijah, ki je za ujedinjenje, vedno več pristašev med masami, je jasno, da je ujedinjenje tudi v mednarodnem obsegu na strokovnem polju samo še vprašanje časa.

Značilno je dejstvo, da se v Amsterdamski Strokovni Internacionali upirajo združenju v glavnem samo voditelji, kakor poznani Sassenbach.

Cim ožje stike imajo ti strokovni funkcionarji z buržuazijo, tem hujši nasprotniki so ujedinjenju in združenju. Nekateri izmed amsterdamskih voditeljev so častne izjeme v tem oziru. Fimmen n. pr., ki je generalni sekretar Internacionalne Transportne Federacije, je že pred dobrim letom pričel z energično akcijo za ujedinjenje. Ko je prišel v Rusijo, se je mogel na lastne oči prepričati, da so tatarske vesti, ki jih razširja buržuazni in reformistični tisk o sovjetski Rusiji samo zlobna, prezorna tendenciozna klevetanja in še bolj odločno se je zavzel za prekinjenje sodelovanja z buržuazijo in za zvezo za združenje svetovnega strokovnega pokreta.

Njegovemu nastopanju se imamo zahvaliti, da so sedaj tudi že angleške strokovne organizacije stopile iz rezerve in zahtevajo ujedinjenje in združenje. Značilno je še to, da tisk Amsterdamske Strokovne Internacionalne napada Fimmen in sedaj še Purcella, da jih pa delavske mase, ki vsled razcepa trpijo povsod navdušeno pozdravljajo, kjerkoli jim je dana prilika propagirati ujedinjenje in združenje strokovnih organizacij celega sveta.

Ujedinjenje strokovnega pokreta v mednarodnem obsegu je na pohodu. Podpirajo ga one organizirane grupe, podpirajo ga oni voditelji, katerim leži na srcu razredni interesi proletariata. Upirajo, branijo se združenja in ga preprečujejo oni, ki podrejajo splošne interese celokupnega delavskega razreda svojim sebičnim osebnim ali

Skrinjica Delavsko-Kmetskega Republikanskega Bloka na Kranjskem je

Nosilec liste je naš voditelj **MAKUC**. To skrinjico bodo 8. februarja napolnili delavci in revni kmetje na Kranjskem.

zacij večkrat niti ne vedo, da so kapitalisti očetje njihove organizacije. Pustijo jim seveda popolnoma proste roke, ker vedo, da itak nič ne bodo opravili, ker so neznatna grupica; če bi se pa te grupice združile, bi pa tvorile moč, s katero bi moral gospod kapitalist računati. Kaj sledi iz tega? Da ne smemo čakati na to, kedaj bodo nekatere organizacije same prenehale eksistirati in šele potem iti vsi v tisto organizacijo, kj bo ostala, temveč da je dolžnost delavcev v vseh še obstoječih organizacijah, da pričnejo delati in pripravljati ujedinjenje strokovnih organizacij, za vpovstavitvev enotnih strokovnih organizacij.

II. Kako se pripravlja ujedinjenje strokovnih organizacij v mednarodnem obsegu?

Iz izvajanj v prvem poglavju je jasno, da odvisi od tega: bomo li še v naprej razcepljeni ali pa se ujedinimo in združimo v močne in enotne strokovne organizacije, obstoj, življen-

silami delati na to, da se strokovni pokret ujedini in združi, in to na podlagi razrednega boja, demokracije v organizacijah in prekinitve sodelovanja z buržuazijo; vse drugo naj bi odločili pristojni forumi: kongres ujedinjenja in redni svetovni strokovni kongresi. Ta izjava Rdeče Strokovne Internacionalne je brez dvoma dokaz, da je revolucionaren del svetovnega strokovnega pokreta za ujedinjenje in za enotnost. Amsterdamska Strokovna Internacionala je imela tudi svoj kongres v juniju ali maju 1924 na Dunaju. Manjšina se je trudila, da bi kongres sprejel resolucijo za ujedinjenje, večina se je izjavila proti ujedinjenju. Meščanski časopisi vsega sveta so z veseljem in zadovoljnostjo naznanjali za kapitaliste veselo vest: še bo delavstvo razcepljeno, še ga bomo neovirano lahko odirali. Tudi „Jutro“, „Slovenec“ in „Narod“ so o tem sklepu poročali. Proti temu sklepu kongresa Amsterdamske S. I. proti združitvi, pa so se dvignile delavske mase, ki pri-

Veleposestnike bomo imenovali vse one zemljiške posestnike, ki posedujejo več kakor 100 ha zemlje, brez ozira na kulturo (t. j. če njive, vrtovi, vinogradi, pašniki, gozdovi ali drugo). Latifundisti pa so oni veleposestniki, ki posedujejo po dve ali več veleposestev na različnih mestih.

In končno imamo še kmečkega proletarca. To je tisti vaški revež, ki nima svoje zemlje, ki zna zemljo obdelovati in ki nima nobenega drugega poklica. To je tisti kmečki sin, ki ga je kapitalizem s svojim družabnim redom razlabil, vrgel iz očetove hiše na cesto in ki ne poseduje nič drugega, kakor trde žuljeve roke in pa pot pred seboj in ki je vsled tega prisiljen, da prodaja svojo delovno moč na trgu dela. On služi kakor hlapec (oziroma dekla) pri drugih bogatejših kmetih ali veleposestnikih, ali pa obdeluje tujo zemljo kot kolon, najemnik ali pa končno kot dninar.

Socialno, t. j. po blagostanju delimo torej kmete na različne razrede, kakor smo to zgoraj označili. Po poklicu, po „stanu“ pa je vsakdo kmet, ki se bavi praktično s kmetijstvom, t. j. vsak, ki se manualno (ročno) udeležuje v kmetijski produkciji. To so torej oznake, ki jih mi ne smemo zamenjavati v svojem znanstvu.

Agrarno ali kmečko vprašanje je vprašanje, kako so nastali ti razredi, kak socialni vpliv imajo

na kmečko prebivalstvo in v koliko so oni opravičeni. Agrarno vprašanje je vprašanje, zakaj nastaja kmečka revščina, zakaj se kmečko prebivalstvo proletarizira in zakaj zapušča zemljo in svoje mirno življenje na vasi in beži iz vasi v mestne tovarne in zakaj beži iz lastne poljedelske dežele v velike industrialne centre tujih držav, zakaj nastaja izseljevanje? Agrarno vprašanje je končno vprašanje, ali je opravičeno, da v sedanjem kapitalističnem družabnem redu ogromna večina kmečkega prebivalstva ne poseduje niti toliko zemlje, da bi pokrila najneizogibnejše potrebe za svoje vsakdanje potrebe; da nima torej niti svojega eksistenčnega minima in ako to ni opravičeno, kako odpravimo to socialno krivico, ki se danes godi ogromni večini kmečkega ljudstva?

Da bi si mogli odgovoriti na ta vprašanja glede Slovenije, pa je potrebno: da preiščemo obseg in produktivnost zemlje, na kateri živi naš kmet; da pregledamo razdelitev te zemlje na kmečke obrate; da si predložimo razdelitev gozdov na kmečke obrate in da si jasno predstavimo njihov pomen za narodno gospodarstvo sploh in za revno prebivalstvo še posebej; da preučimo stanje živine po razredih kmečkih obratih, da pojasnimo druga razmerja kmeta do zemlje, kakor n. pr. najeme, kolonati, deputate itd. in končno, da premostrimo tudi

število kmečkega proletariata v Sloveniji. In še-le tedaj, ko se bomo seznanili z vsem tem materialom in ko bomo videli, kako rešuje buržuazija to vprašanje, kake so njene politične in gospodarske tendence na tem polju, bomo lahko uravnali pravec svoje politike v agrarnem vprašanju, dali direktive za sestavo lastnega agrarnega programa in politične taktike, da izlečemo kmeta iz sedanje pasivnosti in iz objema buržuazije, ki ga samo izkorišča, na pravo pot, na pot boja za lastne pravice proti kapitalizmu.

Reševanje teh vprašanj nas bo kajpada čisto dosledno in naravno dovedlo tudi do vprašanja osvobodilne politične organizacije in njenih nalog na deželi. Tudi o tem bomo na koncu govorili, v kolikor se danes o tem govoriti da.

To bi torej bila vprašanja, o katerih hočemo razpravljati v tej naši razpravi.

Dve besedi samo še v pojasnilo o zemljiških merah, ki jih bomo v teh študijah rabili. Pri nas so se v zadnjih letih dobro udomačile internacionalne zemljiške površinske mere: kvadratni meter, ar, hektar. Ar je 100 m² (kvadratnih metrov); hektar (ha) je 100 arov ali 10.000 m². Imenuje pa se tudi še stara zemljiška mera „oral“ (joh). En oral znaša 1600 starih kvadratnih sežnjev ali 0,56 ha. Hektar je pri nas zakonita mera.

kategorijsko separatističnim interesom. Pristaši razrednega boja so za ujedinjenje in združenje, ker enotnost je predpogoj zmage proletarskega razreda nad razredom kapitalistov, izdajalci razrednega boja, zagovorniki sodelovanja z buržuazijo so proti ujedinjenju, so proti združenju, ker z vpostavitvijo enotnih strokovnih organizacij je konec zakulisnega mešetarenja in diplomati-ziranja s kapitalisti, ki je postal nekaterim vsakdanja potreba iz sebičnih namenov.

Za pristaše marksovih nauk, za marksiste je to vprašanje v današnjem stadiju postalo načelno vprašanje. Pravi marksisti so na strani onih, ki zagovarjajo in delajo za enotnost strokovnega pokreta, renegati (odpadniki, izdajice) lažimarksisti se upirajo, preprečujejo in

Naročajte „Zapiske“!

delajo proti enotnosti strokovnega pokreta. Na tem mestu ni odveč ponoviti staro in znano stvar, da ni važno, kar se govori, temveč kar se dela. Tudi v tem vprašanju ne smemo soditi oseb in organizacij po tem, kar govorijo, ampak po tem, kar delajo. Nasprotnik enotnosti je tudi oni, ki frazari za enotnost, v dejanjih pa utrjuje razcep in si izmišlja in konstruira mogoče in nemogoče zapreke. Zaprek ni, če se pa pojavijo, se jih mora odstraniti ne pa vstvarjati novih.

(Dalje prib.)

Eno načelno vprašanje.

Centralizirane ali federirane strokovne organizacije.

Da ne bo nesporazuma, takoj uvodoma poudarjam, da članek govori o centralizmu in federalizmu v delavskih

razrednih organizacijah, kar se ne sme zamenjati s centralizmom in federalizmom v meščanskih kapitalističnih državah.

O vprašanju, ali naj bodo delavske strokovne organizacije centralistične ali naj predstavljajo nekako federacijo dela, kakor jo je propagiral svoj čas Klemenčič, moramo priti na jasno. Gibanje za ujedinjenje se širi in zmaguje in odočiti se bo treba, ali naj zahtevamo centralistične strokovne organizacije za celo državo, ali avtonomne organizacije po pokrajinah, ki naj bi bile federirane potom skupnega odbora.

Tega vprašanja ne moremo reševati s kakega dogmatičnega stališča. Odločilno mora biti za nas, ali so enotne, centralistične organizacije bolj sposobne braniti delavske interese in voditi uspešen boj za izboljšanje gnotnega in socialnega položaja delavstva.

Strokovne organizacije in organizacijski sestav teh organizacij mora biti tak, da bo omogočil uspešno obrambo pa tudi uspešno ofenzivo delavskega razreda.

Kdo pa je tisti, pred katerim je treba organizirati obrambo delavskih interesov, s kom se imajo boriti razredne delavske organizacije? Nasprotnik, proti kateremu se proletarski razred organizira, so kapitalisti: tovarnarji, posestniki rudnikov, železnice itd., ki imajo istotako svoje kapitalistične razredne organizacije za vzdrževanje predprav, ki jih uživajo v kapitalistični državi.

Če pogledamo in proučimo stroj in organizacijski sestav kapitalističnih razrednih organizacij, ni več težko spoznati in odločiti se v vprašanju: kake morajo biti delavske razredne organizacije, če hočejo biti sposobne voditi uspešen boj proti kapitalizmu in za proletarske interese.

Vzemimo za primer železnice in železničarje, ker ravno železničarji se ogrevajo za napačno organizacijsko obliko, ki naj jo ima ujedinjena, enotna železničarska organizacija, za katero se borijo.

Železnice v SHS so z malimi izjemami vse pod državno upravo. Delodajalec vseh železničarjev je torej kapitalistična država, vlada, ministristvo saobračaja, kateremu je podrejeno pet direktij, ki pa so samo izvrševalni organi enega ministristva, ene vlade, ene države. Delodajalec vseh železničarjev je formalno in faktično eden in razume se, da morajo železničarji za uspešen boj imeti ravnotako samo eno enotno centralizirano organizacijo.

Direkcije, katerih je pet, morajo izvrševati samo to, kar jim predpiše generalno ravateljstvo pri ministristvu v Beogradu in le pri teh centralnih instancah se odloča o vseh vprašanjih, ki se tičejo železničarjev. Ogromni aparat železniške uprave je centraliziran in le s centralistično organizacijo bodo železničarji mogli z uspehom voditi boj za svoje pravice. Kdor bo hotel pri ministristvu doseči kake uspehe in prisiliti delodajalca, da bo ugodil železničarskim zahtevam, bo moral imeti za seboj železničarje v celi državi. Z lepimi besedami, z intervencijami se največkrat ne bo moglo ničesar doseči. Treba bo pritiska, akcij, boja. Boj pa je uspešen le tedaj, če je armada enotna, če je vodstvo enotno, če je solidarnost med borci. Pet organizacij pa pomeni pet armad, pet vodstev, otežkočevanje solidarnosti med železničarji raznih narodov v SHS. — Razmere in položaj železničarjev v SHS niso enotne, pri raznih direktijah so razni nedostaki, razne navade, ki se morejo odpraviti samo potom pritiska na generalno ravateljstvo. Ta pritisk mora biti dovolj močan, da se ga bo upoštevalo. Za izboljšanje omenjenih razmer in navad pri posameznih direktijah, ki so mnogokrat proti zakonskim predpisom, bo treba pritiska vseh železničarjev pri vseh direktijah. To pa lahko izvede samo enotna in centralizirana organizacija za celo državo, katere centralno vodstvo bodo postavili, izvolili in priznavali vsi železničarji po vseh pokrajinah. — Če bo pet pokrajinskih organizacij, ne bo, vsaj v oni meri ne — tiste solidarnosti med železničarji raznih direktij,

ki je za boj potrebno potrebna. Vsaka pokrajina bo pač delala za svojo pokrajinsko organizacijo, težko pa bo n. pr. organizacije v Sloveniji in z drugih pokrajinah pripraviti, da bi stopile v boj za zahteve recimo organizacije na Hrvaškem in obratno. Mesto enotnosti in solidarnosti se bo v petih pokrajinskih organizacijah gojil pokrajinski partikularizem in s petimi organizacijami bo ena generalna direktija imela lahek posel.

Vprašanje centralizacija ali federalizma je pa za razredno res zavedne železničarje tudi principiello vprašanje. Zakaj? Ker razredna, borbena organizacija mora biti sposobna za boje, federativne organizacije pa ne morejo biti dovolj sposobne za boj, ker federalizem v delavskih organizacijah pomeni cepljenje delavskih sil. Razredna bojovna organizacija mora biti res enotna, mora biti centralizirana in zato je za razredno zavedne železničarje vprašanje: centralizem ali federacija principiello vprašanje.

Železničarjem čestitam, da napreduje njihov boj za enotno organizacijo, da so že tako daleč, da se o enotni organizaciji že konkretno razpravlja, da so že preko vprašanja: ali še naprej cepiti ali ujediniti se.

Železničarji niso regruti v strokovnih bojih in zato trdno upam, da se bo ogromna večina železničarjev v vprašanju centralizacije in avtonomije in federacije izjavila za resnično enotno organizacijo, t. j. za centralistično strokovno organizacijo za celo SHS. Spomnite se na vašo železničarsko organizacijo v Avstriji in tako organizacijo zahtevajte tudi na kongresu ujedinjenja in na konferencah, ki pripravljajo ta kongres.

S tem pa, če se izjavite za enotno centralistično organizacijo, pa še ni rečeno, da mora biti centrala te organizacije ravno v Beogradu. To je stvar kongresa in delegatov, ki jih bode volili vi sami. In železničarsko gibanje je najmočnejše v Sloveniji in mora tudi biti centrala po vsej pravici v Ljubljani. Lidin.

Internacionalni pregled.

Novo smrtno obsodbe na Estonskem.

Vojaško sodišče v Revalu je zopet obsodilo dva delavska borca na smrt.

Socialpatrioti sede v taki teroristični vladi ter nosijo polno odgovornost za vsa grozodejstva nad estonskim delavstvom. II. internacionala opravičuje to svoje zavezništvo z belimi rablji, češ da „se morajo obmejne države sovjetske Rusije boriti proti napadalnim načrtom boljševizma“. Estonska in svetovna buržuazija seveda odobrava tako postopanje II. internacionala. Lepa „delavska internacionala“, ki je zaslužila pohvalo najkrvavejših delavskih rabljev!

300 delavcev v Kovnu pred sodiščem.

Te dni se je pričel v Kovnu na Poljskem proces proti 300 revolucionarnim delavcem. Obtoženih je 5 bivših državnih poslancev, 100 kandidatov za poslanske volitve in 200 drugih delavcev.

Tudi na Litavskem je hud teror. Jetnike se muči do smrti. Procesi proti delavcem so na dnevnem redu. V Mariampolu je bilo nedavno 49 delavcev obsojenih na več let težke ječe.

Monarhistična vlada v Nemčiji.

Republikanska in „socialdemokratska“ Nemčija je dobila po 6 letih svojega obstoja monarhistično vlado, sestavljeno iz klerikalcev, nemških nacionalcev in nemške ljudske stranke. To monarhistično vlado je imenoval predsednik republike — socialdemokrat — Ebert. Vrhovni voditelj nemške socialne demokracije, član druge internacionale Ebert, je izročil vlado monarhistični reakciji. (Tako republiko si želi naš Prejeto!)

Kdo je omogočil tako vlado v povojni Nemčiji? — Politika socialne demokracije od leta 1914. Socialdemokrati so udušili revolucijo pred-

straže nemškega proletariata l. 1918/19. Socialdemokrati so glasovali za vse vlade, za Cunovo vlado (prvo monarhistično vlado, ki jo je vrjel proletarijat z generalno stavko leta 1923). Socialdemokrati so glasovali za nemški zakon o zaščiti države, po katerem je danes 7000 nemških komunistov v zaporih. Nemška reakcija je uporabljala socialdemokrate kot portirje in danes jih je odbrcnila, ker jih ne rabi.

Ta vlada ima izvesti Dawesov ameriški načrt, ki pomenja dvojno zaslužnjenje nemškega delavskega razreda pod nemško buržuazijo in ameriški kapital.

Nemški proletarijat si seveda tega ne bo dal dopasti. Pod komunističnim vodstvom je v Berlinu demonstriralo 80.000 delavcev proti imenovanju nove vlade. Nemški proletarijat ne išče več rešitve v parlamentu, ampak v boju potom obratnih svetov, strokovnih organizacij in politične stranke. Nemški proletarijat pa tudi spoznava, kako ga je socialna demokracija v zadnjem volivnem boju zločinsko goljufala.

Kongres francoske komunistične stranke.

V soboto se je pričel v Parizu kongres francoske komunistične stranke. V predsedstvo so bili izvoljeni: Semard, Sellier, Treint, Dachin in Doriot. Na kongresu se je pokazalo nasprotstvo med strujo, ki je za boljševiziranje stranke, in med strujo, ki je proti temu. Struja za boljševiziranje stranke ima ogromno večino. Stranka je najmočnejša v Parizu, kjer si je stavila nalogo, da organizira 50.000 članov. Obratnih celic je v Parizu 530. Reorganizacija stranke na podlagi obratnih celic je povečala število članov, ki jih je sedaj 75.000. V severni Franciji deluje že nad 300 obratnih celic. Semard je poročal o notranjem položaju v stranki in izjavil, da je smatrati dobo čiščenja stranke za končano. Od desničarskega krila

(proti boljševizaciji siranke) sta nastopila Dunois in Lorient. Njima je odgovorila Susanne Girault.

Koncem prve seje je prečital Freint pismo izključenega Souvarina R. smerja. Souvarine pravi v dotičnem pismu, da se bo vsa ruska stranka zbrala okrog Trockega (ki je bil te dni odstavljen po enoglasnem strankinem sklepu z najvažnejših funkcij radi svojih protiboljševiških naziranj v gotovih stvareh. Trocki je lojalno sprejel strankin sklep na znanje s pripombo, da se pokorava strankini disciplini Op. ur.) Souvarine pravi v svojem pismu nadalje, če bi bilo mogoče v stranki onosovati desničarsko frakcijo „duševnega centra, ki naj bi združil vse one, ki jasno vidijo položaj“. Kongres je obsodil Souvarinovo pismo.

O poteku kongresa poročamo v prihodnji številki.

Blok proti sovjetski Rusiji.

Angleška buržuazija snuje blok proti sovjetski Rusiji. Ali ima zelo slabe uspehe pri tem svojem opravilu. Na njen pritisk se je vršila pretekli teden konferenca obmejnih držav sovjetske Rusije. Tu so se pokazala nasprotstva med temi državami, ker — želja po profitu ne more združiti „prijateljev“.

Tudi s Trockijem so se prevarali.

Meščanski in socialpatriotski listi so v zadnjem času prinašali senzacionalne vesti o sporih med ruskimi boljševiki, da bo Trocki izvedel upor itd. Gore so se fresle — a miš se je rodila.

Te dni je imel sejo centralni odbor ruskih boljševikov in njemu je Trocki pismeno izjavil: „Bolezen mi zabranjuje, da bi se udeleževal sej centralnega odbora. Odrekam se vsakim domnevam, da hočem jaz revidirati leninizem in podcenjevati Leninovo vlogo. Moj molk je bil upravičen s strankinega stališča

kljub težkim, neutemeljenim obtožbam proti meni. Odbijam sumnjo, da hočem uvesti posebno strujo „trockizma“; sam smatram trockizem za politično likvidiran. Izjavljam kategorično, da sem pripravljen izvrševati katerokoli delo na kateremkoli mestu pod kontrolo stranke.“

Centralni odbor je enoglasno sklenil, da je smatrati v ruski stranki diskusijo o leninizmu in trockizmu za končano. Za konec diskusije izda centralni odbor obširen cirkular, ki bo ugotovil vse napačne strani trockizma in pravilnost Leninovih nauk.

Japonska priznala sovj. Rusijo.

20. januarja o polnoči je bila v Pekingju podpisana pogodba med sovjetsko Rusijo in Japonsko. Japonska mora po tej pogodbi izprazniti Sahalin še do pomladi. Japonska bo dobila gotove petrolejske in premožovne koncesije.

Rusko-kitajsko prijateljstvo.

Guverner Mandžurije Čangcolin je poslal Čičerinu povodom obletnice Leninove smrti brzojavko, v kateri izraža „globoko spoštovanje velike Leninove stvari, ki je ne more nobena sila uničiti.“ Čičerin je tudi odgovoril brzojavno Čangcolinu. Čičerin pravi, da je treba v znamenju Leninovih nauk poglobiti prijateljstvo med sovjetsko Rusijo in vzhodnimi narodi.

Amerika bo tudi upostavila odnose s sovjetsko Rusijo.

V Ameriki silno hitro narašča gibanje za priznanje sovjetske Rusije in za upostavo prijateljskih odnosov z njo.

Tako se povsod krha „protiboljševiška“ fronta, za katero se toliko vzemajo Rumunija, Cankova Bolgarija in današnja Jugoslavija.

Dopisi iz del.-kmečke Slovenije.

Preserje. Ni dvoma, da tudi pri nas v Preserjih gre nekoliko naprej delavski pokret v današnjem položaju; želja delavsko-kmečkega ljudstva je po enotnosti.

Stari proletarski borec s. Makuc, ki je tudi nosilec liste za delavsko-kmečki republikanski blok, je referiral na praznik dne 6. januarja 19:5 v gostilni Na skalci, kjer je bilo ob slabem vremenu navzočih nad 60 ljudi. Vkljub temu, da je bilo par Žerjavovcev z govornikom na čelu oz. orjuncem, je motil z nacijo, ni pa imel uspeha, ker delovno ljudstvo se zaveda, da rešitev je le v enotni borbi. Z navdušenjem so pozdravljali našega govornika, ki je poudarjal, da v bojovni enotnosti vseh zatiranih je moč.

Torej, sodrugi delavci in kmetje Preserja, Kamnika in drugih krajev! Zedinimo se tako, kakor so se naši sodrugi Rusi, v enotno falango, da tudi na zapadu zasije solnce svobode, ker ta svoboda, ki jo imamo danes, je svoboda troimenske SHS-buržuazije, ne pa proletariata. Vsi volimo MAKUCA!

Jožetu Pertotu.

Zadnje jesenske dni so mi povedali, da je umrl Jože. In bilo mi je silno hudo radi njega, radi njegove mladosti in sile ter radi nas samih. Tiste mrke dni sem ležala bolna, sama s svojimi jesenskimi mislimi in razdvojen dušo, zato sem verjela, da je umrl. Svinčeno nebo je viselo nad gorami, svinčeno nebo — nad zemljo in dušo človekovo; bil je čas, ko umirajo mladi, jaki ljudje in talenti, čas, ko se človek nagne k samemu sebi in k sočloveku, da se izpove svojih bridkosti in trpljenja, da najde dela in smisla do življenja.

Takrat so povedali, da je Jože umrl. Vselej, ko umre mlad človek, mi je hudo; ko si umrl Ti, Jože, ki Te še poznala nisem, mi je bilo še desetkrat hujše, ker je padel v gori hrast, mi pa smo bili trepetilke in bilo je v nas moči jedva za veter, kaj šele za viharje.

Dva tedna kasneje sem šla na pot, na božjo pot — ne k ponosnim svetiščem, k bogu, ki ga ne poznam, ki ga je ustvarila človeška domišljija, ki nam jemlje še tisto bore odpora in ljubezni do zemlje! — med kočje, med ljudstvo pelja moja božja pot.

Kraj ceste je stal delavec s kladivom v roki. Nasmehnil se mi je v pozdrav, v oči mu je gorelo upanje, naša rdeča zarja. Takoj je posvetil žarek v srce: Jože ni umrl.

Z zida na pol dovršene hiše mi je zamehnil v pozdrav mlad zidar; glej, pa ni bilo svinčenega neba v njegovih očeh, velika vera je ležala v njih; za klobuk si je bil vtaknil rdeči nagelj. Kdo ve, kje ga je ukradel porednemu dekletu, da podraži z njim svet. Kakor ustna njegove ljubice je žarel ta nagelj za klobukom, poškopljenim z apnom in ometom. Blagor tebi, moj veseli prijatelj, v tebi je vera in bodočnost, in vedela sem, da ni umrl naš Jože.

Ko sem se na večer ustavila v vasi in ko so mi krepki možje, sodrugi, ogoreli, malec upognjeni vsled dela in trpljenja, stisnili roko v svoji žuljavi, trdi desnici, tedaj sem spoznala, da so njive plodne in da klijejo semena. Ti, Jože, si bil sejavec, zato nisi umrl. Ko pride naš dan, ko se bo pesem strojev in turbin zrušila s pesmijo motik in srpov, takrat boš z nami, in čutil boš našo moč in blagoslov ljubezni, videl boš, da nisi živel zaman.

Danes je v meni moč in veselje, kakor da grem na svatbo, ker vem, da nisi umrl, ker naš človek, ki ne išče onstranskega paradiza, ne umrje, ker je bilo to zapisano v očeh naših kmetov in delavskih sodrugov, ker sem to brala v pismih sodrugov dijakov in vesela sem, ker vem, zakaj mi bo moja mladost. Veš, Jože, tudi nebo ni več tako težko, svinčeno, davi in snoči se je smejala rdeča zarja na vzhodu in zahodu ter zdi se mi, da sta se poljubili in strnili sredi neba. —

Franci Dibova.

Op. ur. Čeprav je malo kasno, rade volje prinašamo ta prispevek mlade sodruge s Primorskega.

Rateče pri Kranjski gori. Gotovo bo marsikoga zanimalo, kako se goli delavcem in kmetom pri nas v Ratečah,

kateri smo stanovalci in sinovi silnega Mangarta.

Marsikatera buržuazna politična stranka je že hotela naloviti pri nas v Ratečah svojih kalinov — ali vsaka stranka je zadelala ob steno in prišla do prepričanja, da med Ratečani ni mesta za politične demagoge in koristolovce.

Izmed vseh strank je pač najsilnejša SLS; ona noče in noče obupati. Ali mi Ratečani se zavedamo, da ima ta stranka na vesti zaloške žrtve, zato smo jo obsodili in ji povedali, da je ona prodala Slovenijo srbski buržuaziji, da je prodala avtonomijo za ministrske stolčke in izdala slovensko ljudstvo.

Naši klerikalci so pa jako strahopetni in si niti ne upajo javno sklicevati volilnih shodov, marveč sklicujejo shode zaupno v župnišču (farovžu).

Pa še nekaj. Gosp. Franc Svetek, tajnik SSJ, nas tudi snubi, da bi volili njegovo stranko in čuvarje volilnih skrinjic tudi potrebuje. Ali mi odgovarjamo temu laži socialistu, da za Kristane, Korune, Svetke, kakor tudi Bernote in Klemenčiče, izdajalce delavskega in kmečkega razreda, ni mesta v naši sredi, da ni mesta med nami za g. Svetka, kateri je hotel — kakor smo izvedeli lansko leto iz časopisov — prodati jeseniške kovinarje Kranj. ind. družbi.

Mi delavci in kmetje iz Rateč smo še vedno razredno-zavedni marksisti in čutimo, da nam ni mesta med strankami, ki so delavsko-kmečki narod izdale kapitalizmu, ki se zvedamo, da je edino naše mesto okoli Delavsko-kmečkega Republikanskega Bloka. Zato bomo dne 8. februarja glasovali vsi za Delavsko-kmečki Republikanski Blok in napolnili 5. skrinjico.

Živela vlada delavcev in kmetov!

Kmet.

se ga je večje število uradnikov, obrtnikov in delavcev, nekaj iz radovednosti, nekaj zato, da bi jih PPŽ režim ne vrgele iz službe ali jih prikrajšal pri njihovih pravicah. Saj nam je vsem znano, da se v kraljevini SHS kvalificira državne nameščence po strankarskem pripadnosti. Demokratski srezki kandidat Zebal in orjunc Breščak sta hvalila svojo batinaško robo, centralizem, monarhijo in ustavo ter pozivala vse od kraja, industrije, veletrgovce, obrtnike in delavce, da glasujejo za ministrsko po „božji milosti“ Žerjava. Sodrugi Hlebec je navzočim pojasnil demagogijo predgovornikov, ki mislijo, da so delavci in kmetje še tako zaslepljeni, da ne uvidijo, da stranka, ki zagovarja interese kapitalistov, ne more biti zagovornica delavskih interesov. V kapitalističnih strankah so kapitalisti tisti, ki komandirajo in kapitalistična stranka zagovarja vedno le kapitaliste. Žerjavovo „Jutro“ je napadalo ob rudarski stavki gole in bese rudarje in zagovarjalo nemške kapitaliste, demokrate, klerikalce in vse kapitalistične stranke so glasovali za visoko carino na uvoz, da so delavci in kmetje bili prisiljeni kupovati drage in nič vredne izdelke „domače“ industrije, demokratije in klerikalci so glasovali za visoke davke, za vojne kredite, proti delavskemu zavarovanju, ker so tako zahtevali kapitalisti. Interese delavcev in kmetov more zagovarjati samo Delavsko-kmečki Republikanski Blok, v katerem ni kapitalistov. Svobode, o kateri sta govorila demokrat Zebal in orjunc Breščak ni. Vse delavske organizacije je PPŽ razpusil, nešteto proletarcev je v zaporu, NDSJ razpuščen, shodi prepovedani, listi se konfirirajo, na Hrvaškem je razpuščena HRS (Hrvatska Republikanska Seljačka Stranka) itd. Svobodo imajo samo orjunci, da lahko nekaznovano morijo in požigajo, svobodo imajo samo kapitalisti,

škkih nacionalistov tukaj ni, internacionalni smo pa vsi razen dveh polirjev, par „inteligentov“ in nekaterih pijancev, pretepačev in birokratov, ki so bili svoj čas nemčurji, potem socialisti in zdaj bratci orjunske SSDU. Kšeft je kšeft, „nliha vkup štriba“. Čudno menda ne bo nobenemu zavednemu proletarcu, da ima ta Stromerjeva lajbgarda robate nasprotnike. Mi jim svetujemo, da vzamejo zrcalo, in v njem bodo videli največje surovine. Pravzaprav je to oslova dlaka bivšega uradnika tovarne za dušik, zdaj pa akcionarja v Dravogradu, ki jih pride pogosto inspicirati; seveda v glazerokavicah. Delovodjo Prusa naj kar pri miru pustijo, saj vemo, da se v njegovi pisarni največ napravi za SSDU; saj jih tudi takrat ni bilo zraven, ko smo delavci sklicali proti njemu protestno zborovanje.

Ta kapitalistična banda seveda čenča nekaj o državnem gospodarstvu, mislijo menda na goljufije in korupcije. Ti banditi agitirajo v tem članku za nacionalni blok, za PPŽ režim, katerih kandidat v našem kraju je veleposestnik iz Ribnice, namestnik pa restavrater na Pragerskem, oboje seveda radikala Pašičevega kalibra. Svoj članek končujejo dobesedno „po volitvah pa obračunamo z vsemi, ki gredo proti nam.“ Mi razumemo vsi, kaj je s tem povedano: poostreitev PPŽ terorja. Ali vedite, orjunci, da bomo osnovali samobrambo povsod, kjer klije proletarska zavest. SSDU pa še povemo, da je od znotraj votla, od zunaj je pa ni.

Protiorjunci iz Ruš.

Loka pri Zidanem mostu. V nedeljo 11. januarja je bil shod SLS, ki je točila solze za izgubljenimi mandati. Shod je bil zastražen z orožniki in tudi okrajni glavar iz Laškega je bil poleg. Shod je otvoril zagrižen strankar SLS, ki je dobil takoj pri otvoritvi medklic, da naj gre rajši v hlev krave in vole čistit, kot pa da slepari ljudi. Potem je govoril kandidat SLS, ki je v presladkih besedah razlagal, da masa ni vedela, kaj hoče. Ljudje so komaj čakali, da je slepar že enkrat jenjal govoriti in obljubljati. Nato se javi k besedi naš sodrugi Ivan Kužnik, ki je s par besedami povedal grehe SLS in drugih meščanskih strank, ki izkoriščajo delavce in kmete, in da nimamo več zupanja v take kapitalistične stranke. Osvobodil in boljše življenje si bo priboril le sam delavec v zvezi s kmetom. Delavec kakor kmet reši sebe sam in voli dne 8. februarja tisto skrinjico, pri kateri stojita res znana kmeta, ki branita na podlagi D. K. R. B. interese delovnega ljudstva, ne pa meščanske stranke, ki so naredile le verige za delavstvo, pri čemer se je do sedaj odlikovala SLS. Omeniti pa še morem, da je za delavca in kmeta edina rešitev, da se združita v močno zvezo, ker delavcev in kmetov je v SHS nad 90% in v njih prava oblast ne pa kapitalistom. Potem je prejel zopet besedo govornik SLS, ki je začel jokati, da čudo pogledajte, pa nam bo pobral D. K. R. B. mandate, namesto da bi SLS zopet dobila večino (medklic: „pri koritu“). V žalosti je končal ta shod za SLS. Ljudstvo pa je stopilo k s. Kužniku, mu pritrjevalo, da je prav povedal in da SLS ne verjamejo več. Kmetje od daleč so še vabili, da bi še D. K. R. B. priridel shod, da bodo ja vedeli, katera skrinjica bo naša. K.

Križe na Gorenjskem. Ker se bližajo volitve, so začele razne stranke bogatašev (klerikalci, samostojneži in tudi Prepeluhovi lažirepublikanci, orjunskih demokratov pa nimamo) prirejati shode in trositi cele kočje obljub, s katerimi hočejo zopet nafačati delavce in kmete, da bi dali volilne kroglice v škatljice tistih, ki so krivi, da imamo visoke davke in nizke plače in da gre še vedno ves naš denar v Beograd. Klerikalci s svojimi 21 poslanci niso enindvajsetkrat nič napravili. Špekulante so puščali na prostem, delavske zastopnike so zapirali, Orjuncje pa protežirali nič manj kot Pribičević in Žerjav. Nam delavcem je isto, če nam sedi na vratu Žerjav ali pa Korošec. Nočemo nobenega. Hočemo usodo v svojih rokah, v rokah delavcev in kmetov. Prepeluha poznamo, kakšen tič je. Poskušal je pri nas, pa smo mu povedali, da smo za republiko, pa ne za kapitalistično, temveč za delavsko-kmečko republiko in zato bo-

Skrinjica Delavsk.-Kmetškega Republikanskega Bloka
na Štajerskem je

7.

Nosilec liste je
MAKUC IVAN.

To skrinjico bodo napolnili 8. februarja delavci in
revni kmetje na Štajerskem.

Vodice. (Urtnik jo je odkuril z dolgim nosom...) V nedeljo je SSJ Kristan-Korunove farbe hotela imeti shod in po klerikalni metodi z obljubovanjem naloviti par glasov. Kot lovca gumijastih kroglic je Kristan-Korun-Svetkova trojica poslala tajnika delavske zbornice proti delavski volji (Žerjav je pa minister proti ljudski volji) g. Filipa Uratnika, ki se s svojimi 16.000 K mesečno že nekako lahko preživlja. Mi smo za ta shod pravočasno zvedeli in poskrbeli, da je prišlo precejšno število naših pristašev. Urtnik, ves vesel tolike udeležbe, začne s svojo patriotično pridigo, pa glej spaka, mesto pritrjevanja in ploskanja so se čuli medklici in zgranzanje nad tako predrznimi lažmi. Ko je sodr. Šimnovec navzočim naslikal Uratnika in Kristanovo SSJ v pravi luči, so go spod Urtnik popihali na agitacijo „od moža do moža“, to se pravi, za božjo voljo so prosili, kdo bi se usmilil in hotel „vahtati“ njihovo skrinjico. Tolažili so vsakogar, ki je odklanjal, da ne bo veliko dela, ker ne bo dosti „trnikol“ v njihovi skrinjici, ker so vse pametne ljudi „komunisti“ zmešali. Ne vem, kako se je lov za čuvarji končal, pametnega in treznega čuvarja gotovo Urtnik ni dobil, saj je sam pravil, da so vse pametne komunisti zmešali: in njemu in SSJ ostanejo torej samo nepametni. Pameten.

Moste. (Razkrinkani Žerjavov Narodni Blok.) Pod zaščiti in protektoratom policije in žandarjev so se radikalni orjunski demokrati odločili sklicati javen volilni shod v Mostah. Vrtil se je „Mali slon“ v nedeljo p. j. 1924. Udeleženo

ga gazijo določbe zakona o zaščiti delavcev in svobodno izkoriščajo delavce. Ustava je dobra, je rekel demokratski orjunc Breščak. Dobra je samo za srbsko buržuazijo, ki jo je napravila, dobra je samo za PPŽ, ki hoče še naprej proti volji večine vladati, kakor je proti volji večine dobil volilni mandat. Breščak je primerjal ustavo z umetnim gnojem in s. Hlebec je prav rekel, ko je povedal, da se z Breščakom strinja samo v tem, da je ustava gnoj. Zelo je razburilo predsednika in blokaške fanatike, ko je s. Hlebec konstatiral, da sta si nacionalni blok in klerikalci sorodna. Klerikalci si delajo večino s spovednicami, s priligami, z bogom in hudičem, nebom in peklom, PPŽ pa z dejanskim nasiljem, z aresti in sodnjami, s policijo in žandarji, s puškami in bombami.

Ker je večina na shodu navzočih pritrjevala s. Hlebecu, se je predsednik nustrašil, da izgubi še tistih malo pristašev, ki jih je imel v Mostah in zato je vzel besedo zaključil shod. Hotel je navzoče še pridržati, pa večina je odšla v svesti si, da ne sme voliti nobene kapitalistične stranke, temveč edino Delavsko-kmečki Republikanski Blok, listo sodruga Makuca.

Moščan.

Ruše. (Orjunska „Domovina“ laže.) Ne bi odgovarjali na klevete „Samostojne strokovne delavske unije“ (Orjuncje), če ne bi člankar „Domovine“ tako izzivajoče končal. O kakem razvijanju te bande sploh ni govora, če prav se hvali v istem članku, da so jih porodno bolečine že minile. Navaja, da ima robate nasprotnike v nemško-nacionalnih in v internacionalnih. Nem-

mo tudi glasovali za listo Delavsko-kmečkega Bloka. Republikanec.

Senčur pri Kranju. (Delavsko-kmečki Republikanski Blok razburja stranke bogatašev.) Zavest, da ena stranka ne more zagovarjati veleposestnikov, prekupčevalcev in malih kmetov, kakor advokat ne more zastopati toženca in tožitelja, se pri nas vedno bolj razširja in utrjuje. To pa zelo vznemirja vse bogataške stranke, posebno pa klerikalce in Pucljeve samostojneže, ki so doslej vedno obljubovali, da bodo delali za vse od kraja in da spada v njihove stranke reven kmet in veleposestnik. Zato z vsemi silami blatijo in napadajo Del.-kmečki Republikanski Blok, ki je zveza samo revnih in izkoriščanih, zveza delavcev in kmetov.

V nedeljo so imeli samostojneži sestanek pri Pavlinu. Sami bogataši lesni trgovci in veleposestniki so govorili. Agitirali so z našo parolo: Zveza delavcev in kmetov. Ko sem jim povedal, da so samostojneži in njihov „Kmetijski list“ za monarhijo, da so stranka bogatašev, so pričeli kričati na mene in vpiti, da sem komunist. Ko sem jim pokazal še naš „Delavsko-kmetijski list“ niso vedeli nič stvarnega povedati proti, zato so pa tembolj znali zmerjati. Revni kmetje so potegnili z mano, bogataši pa z lesnimi trgovci, ki so agitirali za samostojneže. Kdor je za resnično delavsko-kmečko republiko in za delavsko-kmečko vlado, bo volil 5. skrinjico in s. Makuca Ivana, kakor ga bomo volili revni kmetje v Senčurju. Joško S.

Tržič. Gospoda Franca Padarja, mojstra v predilnici smo v zadnjem dopisu omenili in rekli, da kriči nad delavstvom itd. Na vprašanje uredništva pa izjavljamo danes, da oni del dopisa, ki govori o orjunske demokrati stranki g. Padarja, ne zadeva, ker on res ni niti orjunc niti demokrat in to niti trdili nismo. Če g. Padar v bodoče ne bo po nepotrebnem kričal, ga seveda ne bomo več omenjali. Današnji popravek pa pošljemo zato, ker nočemo, da bi kdo g. Padarja po krivem prišteval med orjunce.

Borovnica. Borovnica je bila vedno trdnjava bojevnega proletarskega gibanja v ljubljanski okolici. In to je ona tudi ostala kljub PP terorju, kljub hinavskemu pridiganju klerikalcev in drugih. To se je jasno pokazalo v nedeljo 11. t. m., ko je bil pri nas volilni shod Delavsko-kmečkega republikanskega bloka. Shod so polnoštevilno obiskali delavci in kmetje, ki so odobrvali izvajanja sodruga okrajnega kandidata J. Žorge. Borovnica bo 8. febr. vsa napolnila 5. skrinjico, bo vsa glasovala za delavsko-kmetško republiko, za Makuca.

Bistra. Pri nas je bil v nedeljo 11. t. m. dobro obiskan volilni shod Delavsko-kmečkega republikanskega bloka. Na shodu je poročal s. J. Žorge. Vsi smo spoznali, da bomo napravili konec današnjim nezgodnim razmeram le, če se bomo združili vsi delavci in kmetje proti gospodi in njenim agentom. 8. febr. bomo napolnili 5. skrinjico.

Brezovica. Pri nas se je vršilo v nedeljo 18. t. m. zelo dobro uspeli shod Delavsko-kmečkega republikanskega Bloka. Na shodu je poročal sodrug Vrhove, kateri vemo, da je v resnici za delavsko-kmetško stvar, ker je šel za njo tudi v ječo in skozi vse trpljenje in bo vztrajal do konca. Tudi tisti, ki niso bili na shodu, bodo 8. febr. glasovali za Makuca, nosilca Delavsko-kmečke republikanske liste. Kajti prepričali jih bomo v osebni agitaciji od hiše do hiše, da je rešitev le v združenju delavcev in kmetov.

Mariborska okolica. V nedeljo 18. t. m. se je vršilo več shodov in sestankov v raznih krajih mariborske okolice. Vsi so izredno dobro uspeli. Povsod se delavstvo probuja in spoznava izdajstvo klerikalcev in socialpatriotov. Na Štajerskem bo naš delavsko-kmečki blok zmagal. V prih. številki bomo natančneje poročali.

Koroška Bela.

Zanimj dopis v „Delavsko-kmečkem listu“ je ostro zadel v život gospoda župana in njegove podrepanke. Svoje nepravilno delo skušajo opravičiti v „Napreju“ in „Jutru“. Da se nekoliko dotaknem omenjene poti in dopisa v „Napreju“, ki temelji na neresnici. Kakor omenja pisec v „Napreju“, da je bilo skle-

njeno na občinski seji, da prevzame občina nadzorstvo nad delom za popravo poti. Mi bi gospodu županu in ostalim odbornikom priporočali, da naj oni večje pažnje posvečajo občinskem zadevam, ki so bolj nujne in se naj ne vtikajo v zasebne zadeve občanov, ker mi smo sami zmožni v zasebnem gospodarstvu in zaenkrat ne potrebujemo prokurature. Povemo enkrat za vselej: ako se na občinskih sejah sklepa o zasebnih zadevah občanov, da je dolžnost gospoda župana, da se dotične prizadete prej obvesti, predno se delo izvrši.

Komu je za skupno korist, se lepo zreali v županovem voličku, ko se je takoj v nastanku večine v občinskem odboru s pomočjo radikalov in demokratov udnjal v občino; no, saj to ni slab zaslužek: 150 Din dnevno. Zahtevamo, da se da vsako večje občinsko delo na zmanjševalno dražbo. 8. februarja ne bomo volili več socialistov, ki so se zvezali z demokrati in zafurali občinsko gospodarstvo, ampak bomo glasovali vsi za Delavsko-kmečki Republikanski Blok.

Zbirajte za volilni fond!

Ljubljana.

(Izkoriščanje žen v tobačni tovarni.)

Žene so najbolj izkoriščani del delavskega razreda, to sem večkrat čitala v vašem listu. Kako res je to, vam hočem povedati v slučaju, ki se dogaja pri nas v tovarni. Večina delavk imamo akordno delo. Ker pa so akordne postavke tako nizke, da ne moremo zaslužiti niti za kruh, delamo tudi čez določen delovni čas. Tovarna pa je pogruntala, da ima stroške, če pusti goriti luč čez določen čas in zato ugasne luč, ko se delovni čas konča. Tiste delavke pa, ki smo prisiljene, da delamo čez uro, pa moramo kupovati sveče za svoj denar, da pri svečni razsvetljavi napravimo še par sto zavrtkov tobaka. Za nas reve se nihče ne briga. Mojstri in mojstrice nas šikanirajo, kar le morejo. Ali ni nobene pomoči za nas?

(Opomba uredništva: Žene, ki so zaposlene v podjetjih in katerim se godi kakršnakoli krivica naj pišejo na uredništvo našega lista, pa bomo ukrenili, kar se bo dalo. Katere se zanimajo za žensko sekcijo, naj javijo svoj naslov!)

Ljubljana.

(Izkoriščanje mladoletnih delavk. — In spekcija dela kje si?)

Tovarna „Saturnus“, ki producira pločevinaste izdelke, zaposluje večje število delavk. Delavke v tej tovarni smo več kot sužnje, smo samo delaven stroj. Pred časom so uvedli posebne kontrolne knjižice, v katere mojstri in mojstrice zapisujejo vsako minuto. Kričanje, priganjanje, grožnje z odpustom, surovo zmerjanje pri trdem delu, to je naše življenje. Kruto priganjanje pri dolgem delovnem času je vzrok, da je v teku kratkih mesecev zgubilo okoli 30 delavk svoje prste. Za pohabljenе reve se nihče ne zmeni. Stroji so še vedno nezavarovani, določb zakona o zaščiti delavcev se tovarna ne drži. Plače in mezde ne zadostujejo niti za pasje življenje: 2 največ 5 dinarjev (pa to so izjeme) na uro. Kaj naj storimo?

Čitateljica lista.

Uredništvo sporoča: Take razmere so mogoče le zato, ker se delavke ne zavedajo, da jih more zaščititi le organizacija, kateri bi morale pripadati vse ali vsaj večina. Izboljšanje je mogoče le, kadar bodo vse delavke zahtevale svoje človeške pravice. Pošiljajte redno dopise resnične in točne, izvolite si svojo zaupnico, ki naj pride k nam na uredništvo, pogovorimo kaj se da narediti. Zanimajte se za žensko sekcijo!

Pismo iz Reštajna pri Raihenburgu.

Prisiljen sem, da izročim v časopis obnašanje g. Vaceka na Reštajnu, ki že tako dolgo razsaja proti delavstvu pri podjetju in ako pride v dotiko tudi nad delavci od obrata. Tako se je tudi zgodilo dne 9. januarja t. l. s podpisanim. Ker sem se poškodeval pri obratu 11. decembra 1923 v jami pri nevarnem težkem delu, sem dobil od obratavodje lahko službo in sicer pri sesalki za vodo.

Omenjeni dan se je pokvarila električna žica, kar sem javil takoj g. Marincu, ki mi naroči, da naj s svojim tovarišem elektricarjem takoj popraviva žico.

Tu pa pride razburjeni g. Vacek zraven in začne surovo vpiti: „Hitro, hitro, kaj mečkata“, bolj ko sva hitela delati, bolj surovo je kričal. Jaz mu rečem: „g. Vacek pustite naju pri miru, to morava dobro napraviti, da ne bo potem zopet kaj naplačno.“ Na to je Vacek pričel kričati: „Muči, jebemti majko Božjo, ti nimaš nič za govoriti, ti ne razumeš nič, zadovoljen bodi, da imaš tako službo. Ti si švindeln invalid, kripel.“ Na to mu odgovorim: „Če sem jaz kripel sem se pri poštemem delu poškodeval ne pri lumpariji.“ Očital mi je tudi, da mu iz žepa denar kradem, jaz mu pa rečem, da ga on ne krade delavcem ali mala plača pa krade življenje ubogemu delavstvu, ker zaničuje delavstvo in jim ropa zadnje moči iz telesa. S palico in s samokresom hodi za delavci, ga vdari in jim kaže samokres in grozi, da bo streljal.

Tak slučaj se je zgodil lansko leto z delavcem Rženom. Pokazal mu je samokres, rekoč, da ga bo ustrelil. Ržen, ubogi delavec se je prestrašil in mu ni samokres vzal, da bi ga izročil sodišču. Sodrugi, delavci, sodrugi moji, jaz vas opozarjam, da pazite na g. Vaceka, da če kedaj še tako naredi, enako surovost pokaže, naj se takoj naznani orožnikom ali pa naravnost sodišču, da tam poravnava z vsakim posebej svoj greh in da se tak človek od delavcev odstrani. G. Vaceka pa opozarjam naj se varuje, ker drugače bo moral dati pretežak račun delavstvu. Akose pa ne zna obnašati napram delavcem, naj posnema tiste uradnike, ki še bolj vestno opravljajo svojo službo kot on, pa vendar ne izzivajo nobenih takih konfliktov z delavstvom. Tudi g. ravnatelja prosimo, da g. Vaceka pokliče na odgovor in ga opozori na določbe službenega reda, da nam ne bo treba iskati pomoči pri državnih oblastih.

Tržič.

(Patriotje zagovarjajo Kristanov koruzni socializem in od Žerjava postavljene birokrate.)

Pri nas so doslej vse organizacije imeli v rokah patriotski birokrati. Zato so tudi tako „napredovale“, da je od 1600 delavcev organiziranih le okoli 60 v tekstilni tovarni. Da ne cepimo in da pomagamo pri ujedinenju smo sklenili vstopiti v to organizacijo, katero hočemo povzdigniti in jo napraviti za resnično zaščitnico delavskih interesov. Dokler so bili patriotski reformisti sami v organizaciji se niso brigali za prav nobeno stvar. Tako n. pr. se pri nas v Tržiču še niso vršile nikdar volitve obratnih zaupnikov po zakonu o zaščiti delavcev, ki obstoja že tri leta. Mi smo takoj započeli akcijo za izvedbo volitev zaupnikov in volitve se bodo v kratkem vršile. Reformistični birokrat pa ni nič kaj prav, da se je tržiška podružnica pričela gibati. V nedeljo 18. januarja so poslali k nam Čobala, ki ga celo reformistični rudarji ne marajo več in so ga

mist Uratnik je nevoljeni tajnik delavske zbornice s 16.000 kranako mesečno plačo. Reformisti so proti volitvam, patrioti so proti temu, da bi delavstvo volilo svoje zaupnike, oni so kakor PP, ki se proti večini držita na vladi. Rezolucija na tem shodu ni bila sprejeta, delali bomo pa na to, da bo na bodočem shodu sprejeta. In upamo, da bo nas tržiške delavce podprlo v zahtevi: volitve v delavsko zbornico in bolniško blagajno tudi delavstvo v ostalih krajih.

Po strokovnem shodu se je vršil takoj volilni shod SSJ. Za tega je bil Čobal pa dobro pripravljen. Videlo se je, da so strokovni shod izrabili za to, da so delavci sploh prišli na shod, ker bi drugače volilni shod ostal prazen, ker SSJ in Čobala vsi poznamo. Kakšna je SSJ se vidi lahko iz tega, da so Čobal, Snaj in Vehovec (sami birokrati) zelo napadali delavsko-kmečki republikanski blok, orjune, monarhističnega Žerjavovega bloka in hinavskih klerikalcev pa ne. Mi smo iz tega spoznali, da je Čobalova SSJ res kapitalistični agent in zato bomo vsi volili Delavsko-kmečki republikanski blok s. Makuca Ivana. Delavec.

Shodi po širni Sloveniji.

V nedeljo 25. t. m. so se vršili dobro obiskani shodi Delavsko-kmečkega republikanskega bloka v Zagorju, Trbovljah, Zidanem mostu, v mariborskem okrožju, v Novem mestu, Straži, Stični, Vrhniki, Logu, v ljubljanski okolici — skupno 30 shodov. Povsod obrača delovno ljudstvo hrbet meščanskim strankam in njihovim podrepanikom — socialpatriotom. Delovno ljudstvo se ne da več zbegati niti po nasilju niti po gnusnih lažeh raznih strank, češ da naša lista ni veljavna. Naša lista je sodnijsko potrjena in veljavna. 8. februarja bodo vsi delavci in kmetje Slovenije napolnili skrinjice delavsko-kmečkega bloka, katerega nosilec je povsod Makuca.

Moste. Za soboto 24. t. m. smo sklicali volilni shod Delavsko-kmečkega republikanskega bloka. A še pred določeno uro, ko bi se moral shod pričeti, je prišla uniformirana in detektivna policija ter razganjala ljudi, ki so trumoma prihajali na shod. Tako izgledajo za delovno ljudstvo „svobodne“ volitve pod PPŽ režimom. Ali motijo se gospodje, če mislijo, da nas to kaj plaši. Prestali smo že štiri obznane in vemo, da se nas preganja zato, ker se borimo za pravično stvar. Nasilje nas bo le še bolj utrdilo. Saj nam buržuazija sama s svojim nasiljem odpira oči — da bomo zmagali le z vztrajnim bojem. Kot v odgovor na prepoved našega shoda bo dobila v Mostah 8. februarja 5. skrinjica (Makuca) absolutno večino glasov.

Šiška. V soboto 24. t. m. so sklicali socialpatrioti shod v Reininghausu. Govorit je prišel doktor Perič, ki se nikdar ne prikaže med delavstvo, a sedaj hodi, ko hoče naloviti delavske glasove. Pa pri nas v Šiški jih ne bo, ker poznamo predboro doktorja Periča in druge socialpatriotske doktorje. V občinski politiki je bil Perič vedno skupaj s klerikalci proti

Agitirajte od osebe do osebe, od hiše do hiše, od vasi do vasi! 8. februarja mora zmagati delovno ljudstvo!

že odstranili iz Unije. Mi smo hoteli slišati kaj o zakonu o zaščiti delavcev, Čobal pa nam je povedal, da tega zakona ne pozna in da je bil Gulmajer določen, pa ne more priti, ker je na agitaciji. Mesto, da bi nam govoril o tem kakšne pravice imamo in kako jih bomo izvojevali je napadal komuniste, češ da so razdirači, če tudi vsi dobro vemo, da je ravno nasprotno res, da komunisti hočejo enotne organizacije in zato tudi nam tržiškemu delavcem svetujejo vstopiti v že obstoječe organizacije, katere je pa treba oživeti, da bodo delale. Sodrugi Vrhovec je v svojem govoru utemeljeval rezolucijo, ki zahteva, da se razpiše volitve v vse delavske institucije: delavsko zbornico in bolniško blagajno, katero vodijo sedaj v škodo delavstva nevoljeni zaupniki delavstva in da se prične akcija za ujedinenje strokovnega pokreta. Čobal in patrioti so seveda nastopili proti rezoluciji, ker ravno Čobal je nevoljeni, temveč od Žerjava postavljeni predsednik delavske zbornice, ker refor-

občinskemu klubu NDSJ, ki ga je vodil s. Lemež. In vse, kar je imelo ljubljansko delavstvo koristi od ljubljanske občine, je zasluga edino-le naših svetovalcev. To smo povedali Periču na shodu, na katerem smo dobili nove pristaše za Delavsko-kmečki republikanski blok. Perič je pa z dolgim nosom odšel. Šiškarji bomo vsi volili Makuca.

Senožeti. V nedeljo 18. t. m. so se zavedni posavski delavci in kmetje zbrali na volilni sestanek, na katerem je poročal sodrug iz Ljubljane, ki je orisal politični položaj v državi in razkrinal vse meščanske stranke, ki so bile dosedaj na vladi in enako odgovorne za vsa nasilja, ki se izvajajo nad delavci in kmeti. Naša vas je sicer mala, ali smo vendar v zadostnem številu pohiteli na sestanek in tako pokazali, da posavski kmet in delavec vse bolj razumevata razredni boj in se zavadata, v katere vrste spadata. Po končanem referatu smo sklenili, da z vso vsmo gremo

v volitve za Delavsko-kmečki republikanski blok, ki je edini pravi zaščitnik ravnih delavcev in kmetov. Da se tudi pri nas razvija razredna zavest, se vidi že po tem, ker smo si v zadnjih občinskih volitvah postavili samostojno listo delavcev in kmetov in izvolili našega sodruga v občino. Gospodom klerikalcem seveda to ni všeč, ker naš sodrug zahteva red v občini. Tako je zahteval, da se vedno na sejah postavi dnevni red, katerega pa tajnik neki demokratski učitelj, noče nikoli napraviti in pravi, da je nepotreben in se kar tako da vse narediti. Tega tajnika so nam pravzaprav vsilili, ker ni klerikalni župan za nobeno delo sposoben in si plačuje tajnika, katerega pa ljudstvo ne mara. V prihodnjih številkah bomo prinesli še kaj o naši občini; za sedaj vam pa kličemo:

Vsi v boj za zmago delavcev in kmetov!

Zaveden kmet.

Vines-Italija. Dobil sem pismo od s. Veharja, ki mi piše o fašističnih nasiljih. Fašisti se čutijo nesigurne in delajo preiskave pri vseh, katere smatrajo, da so proti fašizmu. 11. januarja so aretirali pet idriččanov, jih vodili iz zaporov in ker jim niso mogli ničesar dokazati, so jih po treh dneh izpustili. No pri nas pa držijo delavce po šest mesecev v zaporu predno jih spustijo. V Italiji imajo evropski fašizem, pri nas pa imamo balkanski PP fašizem, ki prekaša Mussolinijevo črnosrajčnike. Zapori v Italiji so tako smrdljivi in nečedni kot pri nas n. pr. v Celju, v kljub temu pa se delavstvo v Italiji drži, se bori in ne kloni glave, pri nas pa žali bog večina delavstva spi. No smo pač tudi na Balkanu. Veherjev sodrug.

Borovnica. Ni dovolj, da kapital že do skrajnosti črpa delavne sile moralno, jih mora tudi izkoriščati materialno. Kapitalu ni dovolj, da mu delavec v tovarni dela 100% ceneje, kot pa to zahteva njegovo življenje, mora še letati semintja, da buržuja v korist strga svoje mogoče sadnje čevlje in da meče svoje zadnje pare za razne koleke in znamke, da bi dobil par dinarjev gnotne podpore. Tako se je zgodilo tudi meni, da sem moral v bolniško blagajno, da prejmem poroduinsko podporo svoje žene. A za to je zahtevala bolniška blagajna razna izpričevala: zdravniško, babično, o istinitosti itd. Letal sem od Poncija do Pilata, od Vrhovnice v Borovnico, Ljubljano in zopet nazaj, plačevati koleke, znamke, pot. Doklej nas bodo poleg kapitalistov šikanirali še socialpatriotski birokrati, od nikogar izvoljeni, temveč od Žerjave postavljeni? Mi zahtevamo razpis volitev v vse delavske institucije. Borovničan.

Skrinjica Delavsko-Kmetskega Republikanskega Bloka v Ljubljani je

2.

Nosilec liste s. MAKUC Ivan.

Jesenice. Vsem razsodnim delavcem in kmetom! Imamo „svojo“ državo — Jugoslavijo, za katero so se borile tudi delavsko-kmečke mase — oni del delavsko-kmečkega razreda, kateri je danes izven zakona, brezpraven, preganjan kot zver in vlačun od ječe do ječe kot najbolj nevaren zločinec in razbojnik. Gotovo se te delavsko-kmečke mase niso borile proti državi avstrijskih rabljev radi lepšega, marveč vsled tega, da si v novi državi vsvarijo svobodo, razvijejo pošteno socialno in agrarno zakonodajo in si postavijo državo delavcev in kmetov.

Delavci in kmetje so si bili svesti, da bo v novi državi konec preganjanja, konec vsega trpljenja in da se bo delavsko in kmečko ljudstvo lahko posvetilo z vsemi močmi socialni in agrarni politiki in rešitvi delavskega in kmečkega vprašanja. Kako prevarana stojita delavec in kmet nad svojimi lepimi načrti; kako žalostno stojita prepojena od fraz meščanskih in malomeščanskih voditeljev, kateri so na konto delavskih in kmečkih žuljev ogromno obogatili.

Delavcu se jemlje ona pridobitve, ki si jih je že v rajski Avstriji pridobil, meče se ga ob vsaki priliki na cesto itd. Kmetu se nalaga ogromne davke, tako da kmeta skrbi bodočnost in v strahu pričakuje onega momenta, da bo lepega dne moral prepustiti svojo domačo zemljo svojih pradedov nikdar sitemu in brezdelnemu kapitalistu, da bo moral postati zopet tlačan in delati za tlako, ali pa, da bo povezal svojo cule in šel iz svoje rodne grude v širni svet, s trebuchom za krahom. Vsa moč in vse pravice so po sedmih letih obstoja Jugoslavije delavcu in kmetu odvzete. V vladi, v parlamentu ni niti enega delavsko-kmečkega zastopnika in vprašanje nastane, kaj bo sedaj? Ali bodo delavsko-kmečke mase klonile svoj tilnik še nadalje pred svojimi rablji in izdajalci?

Naše malomeščanske, malomeščanske stranke in socialistične grupe Korunova, Svetkova, Kristanova in Bernotova-Klemenčičeva klika so v frazah silno demokratične in delavskemu-kmečkemu ljudstvu naklonjene, ali to samo do tedaj, dokler ne pride do „praktičnega dela“, t. j. do mogočnosti, da si z izdajo delavskih interesov zaslužijo milijone. (Kristan, Prepeluh!)

Razočarana stojita delavec in kmet pred novimi volitvami. Politične, strokovne in kulturne organizacije razredno-zavednih delavcev in kmetov so razpuščene, ječe so prenapolnjene, brezposelnost dan za dnevom narašča in delavec ni več zmožen svojo družino pošteno preživeti. Reakcija, nasilstvo in pokolji so na vrhuncu. Vsak dan nasilje in preganjanje delavcev in kmetov; vsak dan nov teror. To je plod šestletnega vladanja kapitalističnih strank PPŽ, SLS, SKS.

Delavsko-kmečko ljudstvo bo na dan 8. februarja manifestiralo za svoje pravice in obsodilo klerikalno izdajalsko politiko, ono bo obsodilo morilca Zaloške ceste, obsodilo PPŽ vladlo, maščevalo Fakinovo smrt! Dne 8. februarja bo delavsko-kmečko ljudstvo obsodilo Kristanovo-Korunovo SSJ in Bernotovo grupe za njihovo izdajalstvo socializma; 8. februarja bo cela Gorenjska obsodila bivšega socialista in kr. ministra g. Prepeluha in pokazala, da za politične demagoge in agente buržuazije ni prostora v delavsko-kmečkih vrstah.

Dne 8. februarja bodo kovinarji Save, Javornika in Dobrave, kovinarji Kroke in vse kmečko ljudstvo Gorenjske obsodilo vse rablje in vse izdajalce delavsko-kmečkega razreda s tem, da bo glasovalo za Delavsko-kmečki Republikanski blok, za vlado delavcev in kmetov in za samostojno republiko Slovenijo. Gorenjski delavec in kmet volita 5. skrinjico z listo s. Makuca.

Delavci in kmetje.

Spodnje Prekle. Dovolite, sodrug urednik, tudi za moze s hribov par vrtic! V nedeljo 18. t. m. je osrečil naš hribe s shodom g. Kremžar, poslanec SLS in urednik „Slovenca“. Shod je bil napovedan za 10. uro ali je g. Kremžar prišel šele na 3/4 11 in ne, da bi kdo shod otvoril, je začel razlagati, kako je pač danes samo razgovor in da bo njegova pridiga precej dolga ter je v dvehurnem govoru povedal, kako je nesreča, ker je klerikalna vlada pod pritiskom generalov morala odstopiti, da je pač napravila načrte za zakon o korupciji, zakon invalidov in zakon o davkih, da so baje ti zakoni bili sprejeti v odborih, pred skupščino pa niso mogli priti, ker se je zgodila „nesreča“, da je vlada Jugoslovanskega (klerikalnega) kluba morala odstopiti itd. Seveda največ je govoril o svoji osebi, koliko je imel zaslug in koliko je on prošelj osebno vložil, da se je kmetom davek znižal, o teh njegovih zaslugah govoril je največji del svojega govora, a v bistvu ni nič povedal, temveč klical na enotnost slovenskega revnega ljudstva v eno fronto S(tranke) L(judskih) S(leparjev), medtem ko ravno vsled dela SLS davki največ tiščijo revne kmete in delavce.

K besedi se je oglašil tudi naš sodrug, ki je v daljšem govoru jasno razkrinkal sleparijo SLS-esarjev, ki so leta 1918 prodali Slovence in slovensko avtonomijo srbski gospodi, ki so po starem avstrijskem zakonu v največji meri prenesli osebno dohodnino na vse kraje Jugoslavije, streljali delavce na Zaloški cesti, ko so zahtevali večji kos kruha, izgrajili agrarno reformo v prid škofovskih veleposestev, lanskega leta, ko so bili na vladi, so držali nedolžne delavce štiri in pol meseca v ječah, razpustili po klerikalnem velikem županu Špornu delavske gospodarske, kulturne in druge organizacije, pustili pa Orjuno razvijati zastave in divjati, v pro-

račun postavili milijarde za kanone, invalidom, vojnim sirotam pa figo, kaplanom zvišali plače, delavce pa metali na cesto itd. itd.

Seveda, g. Kremžarju se je mudilo in je prosil oziroma zahteval od našega sodruga, da hitro konča, ker se mu mudi (verjame mo) ter zaključil shod. Kmetje so našemu sodrugu odobraval in bodo na 8. februarja volili vsi Delavsko-kmetski republikanski blok, ker je edina zmaga delavcev in kmetov v skupnosti.

Hribovc.

Plameneče misli.

Mislil sem vedno v dalje, misli so šle v pogled: videl sem sebe in druge od domišljije vidno razvnet.

Videl sem tovarno vročo, koje okno zró pošastno v svet. V njej videl množico deročo, slehernemu je obraz razvnet.

V tovarni stroji veliki stoje, vai mrtvi, železni. Strežejo jim pa ljudje živi, a bedni.

Brzo, brzo, ropoče stroj silno živi sužnji, ubogajte Vi, čeprav človeških sil požira obilno, so vendar ubogali vsi.

Živi sužnji, železnega sužnja ubogali so vsi, puščali so tukaj svojo moč in svojo kri.

In prašal sem se ta dan, Komu dobiček gre ta

al' onema, ki dela od zore po dan, ali, ki ve le, kaj je dobrota. Čuti so šli mi v daljo megleno — Koje ozadje je bilo rdeče — žareče.

K. Viktor.

Op. ur.: To je pesem nekega zagorskega proletarca.

Ruše. V tovarni za dušik je v oddelku za mizarstvo delovodja že znani orjunc J., kateri ne samo, da delavce denuncira, pač pa še povrh tega plače, katere so namenjene delavcem, spravi v svoj žep. Imeli smo slučaj, da je pri nekem večjem delu rekel delavcem, da se bode delalo v urnih plačah ali šilt; v resnici je pa on to delo sprejel v akord na lastno pest. Preganjal je delavce, da so bili čim prej gotovi, da je zamogel ostanek akorda biti za njega čim večji. Pripravljen je bil spravit svoto 4000 Din, ne da bi dal samo en vinar delavcem. Ker si tega nismo pustili dopasti, nas je hotel kratkomalo odpraviti vseh pet po 700 K. Šli smo k inženjerju, on pa pravi enostavno: poglihtajte se sami — torej tako — če napravi delovodja direktno goljufijo, se

reče poglihtajte ali eno oko zaprite, nasprotno pa če napravi delavec še tako nezadno napako, se ga kaznuje z denarno globo.

Na ta način nam je jasno, da se nosijo žene delovodij v dragocenih oblekah, katere mi plačujemo, medtem ko smo mi z družinami vred raztrgani.

Dovoljujemo si vprašati ravnateljstvo, je li resnica, da je pohišstvo g. Jarca napravljeno v tovarni ter si ga je počasi iznosil domov. Delavci ne smemo nesti niti košček lesa za podkuriti domov, že so nad nami sledi odpust ali pa še sodniško postopanje. Treba je, sodrugi, da spregledate ter take slučaje takoj prijavite, v prvi vrsti pa organizirajte se. Le potom tega se odpravijo take krivice.

Organizirani!

Zbirajte naročnike za „Delavsko-kmetski list“!

Zahvala.

Podpisani Franc Odlazek, brezposelni rudar, se najtopleje zahvaljujem rudarjem za darovano mi podporo 123 Din, posebno nabiralcu sodrugu Krmelj Viktorju Zagorje, dne 1. januarja 1925.

Franc Odlazek.

Zahvala.

Podpisana Frančiška Odlazek, vdova, se najprisrčneje zahvaljujem kotredeskim rudarjem za darovano mi podporo 255-55 Din, posebno pa nabiralcu sodrugu Jurcu Antonu I in sodrugu Tomažiču Fr. Zagorje, dne 12. januarja 1925.

Frančiška Odlazek.

Zahvala.

Vsem sodrugom, sodružicam, prijateljem in znancem, ki so nam ob izgubi naše drage Fani pomagali in pripomogli h krasnemu pogrebu, zlasti darovateljcem vencev, sodrugom pevcem iz Zagorja, godbi, sodružici Čečevi za njen ganljiv govor ob odprtem grobu, kakor tudi sodružici Kolarjevi najprisrčnejša hvala.

Trbovlje, 7. januarja 1925.

Rodbina Spanova.

Izdajatelj in lastnik: Konzorcij v Ljubljani. Tiskarna Josip Pavliček, Kočevje. Odgovorni urednik Josip Pezdir, sedlar.

8. februarja bo ves industrijski proletariat volil Makuca!

MEDNARODNA RDEČA POMOČ

priredi

v nedeljo dne 1. februarja t. l.
v Mestnem domu v Ljubljani

predpustno veselico s plesom.

Začetek ob 7. uri zvečer.

Na programu je pevski zbor društva „Cankar“ z nekoliko točk, kvartet istega društva, solopetja v spremstvu glasovirja, mezzosopran poje s. Vukova itd.

Šaljiva pošta, lastni bife in vinotoč, slaščice. Ravnotako izborna jedila itd.

Senzacija bo naredil „Maček v žaklju“, ki prvič nastopi v Ljubljani.

Cel čas igra violinski orkester.

Vstop 5 Din po osebi. — Dobrovoljni prispevki se sprejmejo z zahvalnostjo. — Čisti dobiček je namenjen za žrtve reakcije.

Veselični odbor.